

Onderzoek bekendheid Nationale Parken

Colofon

©Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, april 2024

In samenwerking met Ipsos I&O

Opdrachtgever

Nationale Parken Bureau
Contactpersoon: Daniël Bakker

Auteurs

S. (Sanne) Meekes, MSc
F. (Fleur) Brinkmann, MSc

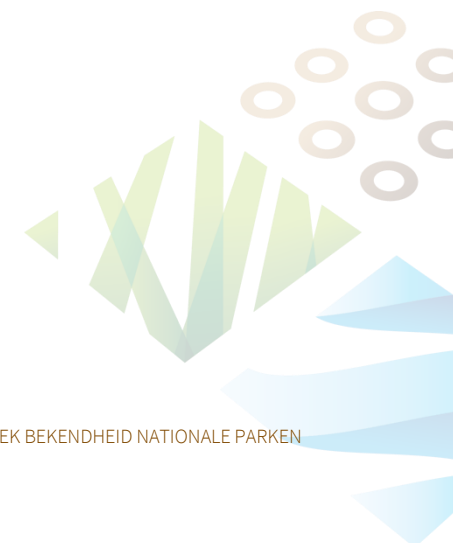
Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd
OK72
Oude Kraan 72 – Unit 320
6811 LL Arnhem
Mail: meekes@ruimteenvrijetijd.nl
www.ruimteenvrijetijd.nl

Beeldmateriaal

Nationale Parken Bureau, Ellen van Doel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Onderzoeksverantwoording.....	5
1.3 Leeswijzer	6
2 Resultaten	8
2.1 Bekendheid met Nationale Parken in het algemeen	8
2.2 Bekendheid en bezoek van individuele Nationale Parken	11
2.3 Bekendheid en bezoek van activiteiten in de Nationale Parken	16
2.4 Associaties met Nationale Parken	16
2.5 Belang en relevantie van Nationale Parken	19
2.6 Gewenste manier van informeren	23
2.7 Betalingsbereidheid voor Nationale Parken	23
3 Verdieping	26
3.1 Leefstijlen.....	26
3.1.1 Verdeling respondenten naar leefstijlen	26
3.1.2 Voorkeuren natuurbeleving per leefstijl	27
3.1.3 Bekendheid met Nationale Parken in het algemeen	28
3.1.4 Bekendheid activiteiten in de Nationale Parken.....	28
3.1.5 Associaties met de Nationale Parken	29
3.2 Afstand naar Nationale Parken.....	30
3.2.1 Bekendheid met Nationale Parken	30
3.2.2 Bekendheid met dichtstbijzijnde Nationale Park	30
3.2.3 Betalingsbereidheid voor Nationale Parken	31
3.3 Vergelijking met eerder onderzoek.....	32
4 Conclusie.....	35
4.1 Belangrijkste conclusies.....	35
4.2 Aanbevelingen	37
Bijlage 1. Achtergrondkenmerken en uitgebreide onderzoeksverantwoording.....	39
Bijlage 2. Leefstijlen	41
Leefstijlvinder	41
Leefstijlen en natuurbeleving	42

1 Inleiding

“Nationale Parken zijn de meest karakteristieke natuurgebieden van Nederland. Het zijn plekken waar je geniet van de mooiste natuur en die een thuis zijn voor bijzondere planten en dieren.

Alle Nationale Parken samen laten de grote diversiteit aan natuur in Nederland zien. Van duinen tot riviernatuur, van bos en heide tot veen. Landschappen die zijn ontstaan door de interactie tussen water en land en tussen mens en natuur. Ieder nationaal park met zijn eigen unieke verhaal en magie, verweven met de regionale geschiedenis en cultuur. En samen één groot essentieel ecosysteem voor heel Nederland en daarbuiten.

In een nationaal park ervaar je wat natuur met je doet. Dat wij mensen onderdeel zijn van natuur. Dat wij natuur nodig hebben maar andersom ook. Want deze bijzondere plekken blijven niet zomaar bijzonder.

In onze Nationale Parken werken bewoners, ondernemers, terreineigenaren, overheden en andere betrokken organisaties samen aan het versterken, leren en laten beleven van natuur en de daarmee verbonden cultuur. Nationale Parken activeren, verbinden en inspireren. Zo dragen ze bij aan een leefbare mooie omgeving én aan duurzame oplossingen voor klimaat, biodiversiteit, water en ruimte. Met een gezonde natuur als uitgangspunt. Omdat we geloven in de kracht en de waarde van natuur. Voor iedereen en altijd! (Het Verhaal van de Nationale Parken, 2023)“

1.1 Aanleiding

Bovenstaand ‘Verhaal van de Nationale Parken’ geeft aan waar de Nederlandse Nationale Parken voor staan. Dit verhaal is tot stand gekomen in het kader van het Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030, specifiek om de herkenbaarheid en eenheid van de Nationale Parken te vergroten.

Het nieuwe beleidsprogramma is recentelijk opgesteld met daarbij een streefbeeld, doelen en ambities voor de komende jaren. Belangrijke punten uit het beleidsprogramma zijn, dat de natuur versterkt wordt, evenals de beleving ervan, de verbinding met de samenleving steviger wordt én de herkenbaarheid en eenheid van de gezamenlijke nationale parken wordt vergroot.

Dat roept de vraag op wat de bekendheid van de Nationale Parken op dit moment is, om op basis daarvan in de nieuwe beleidsperiode te gaan werken aan bovengenoemde ambities. In 2010 is er voor het laatst een onderzoek uitgevoerd naar de bekendheid van de Nationale Parken in Nederland. Hieruit bleek dat de bekendheid van de nationale parken relatief laag is. Daarom is Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd door het Nationale Parken Bureau gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de bekendheid van de Nationale Parken.

In dit rapport zijn de resultaten van het onderzoek weergegeven.

1.2 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek is in februari 2024 uitgevoerd onder Nederlanders van 18 jaar en ouder die lid zijn van het I&O Research Panel. Uiteindelijk hebben 1.050 respondenten de vragenlijst ingevuld. Daarmee kunnen we betrouwbare uitspraken doen. De data is vervolgens gewogen op basis van de Gouden Standaard (CBS) op de volgende achtergrondkenmerken: geslacht, leeftijdscategorie, opleidingsniveau en regio. Daarmee zijn de resultaten representatief voor Nederland.

Het onderzoek gaat in op de 21 Nederlandse Nationale Parken en de twee Nationale Parken in oprichting.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de resultaten van het onderzoek. In dit hoofdstuk zijn alle gestelde vragen getoond, met bijbehorende figuur en toelichting. Hoofdstuk 3 is vervolgens een verdieping op de resultaten, waarbij we inzoomen op een aantal vragen en een vergelijking maken met het onderzoek uit 2010. In hoofdstuk 4 komen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen aan bod.

Tot slot een toelichting over de weergave van de resultaten:

- In de vraagstelling van de figuren worden de termen N en R genoemd. Deze staan voor:
 - N = aantal respondenten dat de desbetreffende vraag beantwoord heeft;
 - R = het aantal gegeven antwoorden op de betreffende vraag. Deze geven we enkel weer indien het geven van meerdere antwoorden mogelijk was. In dat geval is de R altijd hoger dan de N.
- Sommige vragen zijn niet aan alle respondenten gesteld. Bijvoorbeeld de respondenten die niet weten dat er in Nederland Nationale Parken zijn, hen is niet gevraagd waar ze de Nationale Parken van kennen. Wanneer dit bij een vraag het geval was, is dit aangegeven in de tekst onder het figuur.
- De percentages in de figuren zijn afgerond op hele procenten. In enkele staafdiagrammen is mogelijk wel een staaf zichtbaar, maar wordt een percentage van 0% weergegeven. Dat wil zeggen dat het aandeel van respondenten <1% is, en is afgerond naar 0%. Ook kan een staaf soms een millimeter afwijken bij eenzelfde percentage. Dit komt wederom door afronding op hele procenten.
- In enkele gevallen is het aantal respondenten bij een vraag en/of antwoordcategorie te laag om betrouwbare uitspraken over te doen (minder dan 100). Deze resultaten zijn dan indicatief. In de gevallen dat de response minder dan 100 is, maken wij doorgaans ook geen uitsplitsingen voor specifieke subgroepen.

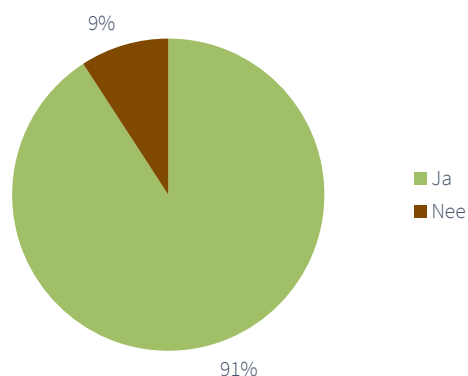
2 Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van het onderzoek. Alle vragen zijn in een figuur weergegeven met daarbij een toelichting met opvallendheden. De resultaten zijn gesorteerd per onderwerp:

- Bekendheid: paragraaf 2.1 t/m 2.3
- Associaties met nationale parken: paragraaf 2.4
- Belang en relevantie van nationale parken: paragraaf 2.5
- Gewenste manier van informeren: paragraaf 2.6
- Betalingsbereidheid: paragraaf 2.7

2.1 Bekendheid met Nationale Parken in het algemeen

Figuur 2.1 Wist u dat Nederland Nationale Parken heeft? (N = 1.050)

Het overgrote deel van de respondenten weet dat Nederland Nationale Parken heeft. De 9% die bij de deze vraag aangaf geen Nationale Parken te kennen, is

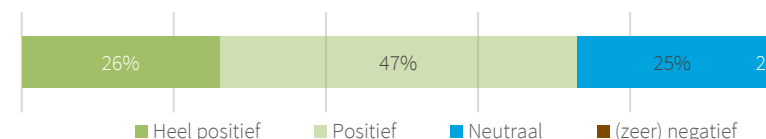
¹ Doordat de figuren de gewogen percentages weergeven, wijkt het aantal respondenten (84) licht af van 9% van het aantal respondenten dat niet wist dat Nederland Nationale Parken heeft (figuur 2.1).

gevraagd of zij de waarde inzien van Nationale Parken in Nederland. Ter ondersteuning konden zij het doel van Nationale Parken lezen, deze was als volgt omschreven:

“De Nationale Parken vertellen het verhaal van de Nederlandse natuur en cultuur. Van duinen tot riviernatuur en van heide tot veen; ieder landschap kent zijn eigen geschiedenis en samenspel tussen mens en natuur. De Nationale Parken zorgen ervoor dat de karakteristieke natuur, landschappen en biodiversiteit behouden blijven en dat bezoekers van deze Nederlandse parels kunnen blijven genieten” (Samenwerkingsverband Nationale Parken).

Figuur 2.2 Nu u de waarde weet van Nationale Parken, hoe kijkt u aan tegen het bestaan van Nationale Parken in Nederland? (N = 84¹)

Let op: indicatief vanwege lage aantal respondenten

Respondenten: alleen gesteld aan respondenten die niet wisten dat Nederland Nationale Parken heeft.

Wat valt op?

- 73% van de respondenten die niet bekend waren met Nationale Parken, zijn wel positief over het bestaan van Nationale Parken;
- Slechts een heel klein deel van de respondenten is hier (heel) negatief: samen goed voor 2%.

Open vraag: Wat zou u kunnen motiveren om wel een Nationaal Park te bezoeken? (N = 20)

Antwoorden die meerdere keren gegeven zijn, zijn: gezelschap om mee te gaan, meer bekendheid, goede bereikbaarheid, toevallig in de buurt zijn en activiteiten in een Nationaal Park. Verrassende antwoorden (let op: maar één keer genoemd), zijn: ‘dit onderzoek’ en ‘eens een keer de moeite nemen om op te zoeken of er een park in de buurt is’.

“In de omgeving van mijn woonplaats is ook genoeg moois om te wandelen”

Respondenten: alleen gesteld aan respondenten die niet wisten dat Nederland Nationale Parken heeft.

De respondenten die wel bekend zijn met de Nationale Parken zijn gevraagd waar zij het begrip ‘Nationale Parken’ van kennen. Deze resultaten zijn weergegeven in figuur 2.3 op de volgende pagina. Hieronder zijn de opvallendheden beschreven.

Wat valt op? (Figuur 2.3)

- De optie ‘ik ben er geweest’ is met afstand (60%) de belangrijkste reden waardoor mensen het begrip Nationale Parken kennen;
- Maar weinig respondenten kennen de Nationale Parken van een evenement/beurs, het logo of een internetsite (0 tot 3%);
- De toegangspoort van een Nationaal Park is met 9% een stuk minder bekend dan de bebording met 25% of het bezoekerscentrum met 21%. In Nationale Parken liggen de toegangspoorten en bezoekerscentra vaak op dezelfde locatie, dus dat is wel een interessant verschil.

Ook aan respondenten die aangeven het begrip Nationale Parken te kennen via lidmaatschap bij een organisatie (9%) werd gevraagd om welke organisatie het dan gaat. Hierbij gaven zij de volgende antwoorden:

- Natuurmonumenten werd met 20 keer het vaakst genoemd;

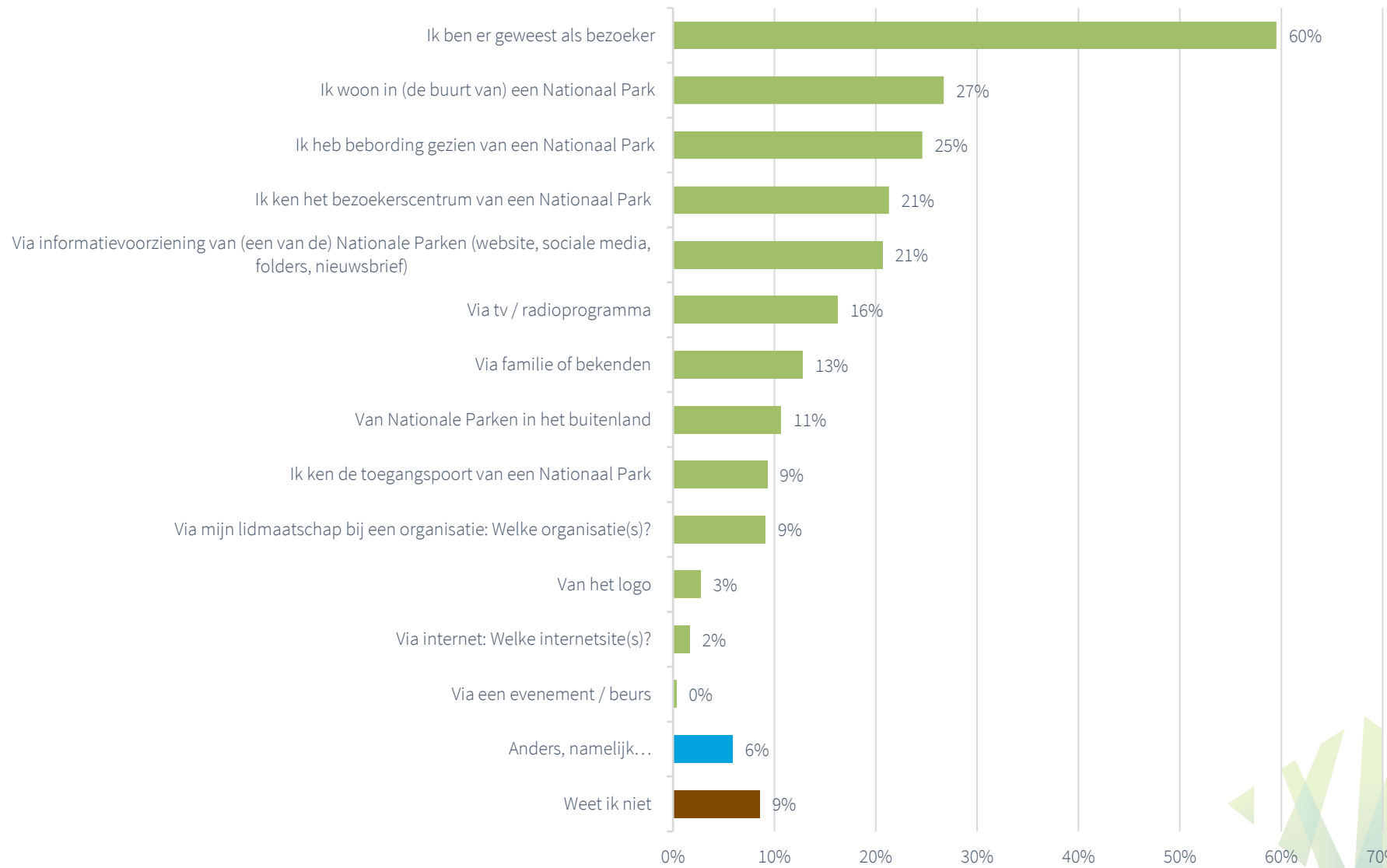
- Er werden nog andere organisaties genoemd, zoals ANWB, IVN, Staatsbosbeheer en de Vogelbescherming;
- Landschapsbeheerorganisaties van verschillende regio’s werden genoemd, namelijk de volgend: Brabants Landschap, Landschap Noord-Holland, Zuid-Hollands Landschap, Landschapsbeheer Gelderland, Gelders Landschap en Kasteelen, Utrechts Landschap, Landschap Overijssel en het Zeeuwse Landschap.

Respondenten die aangaven het begrip Nationale Parken via een internetsite te kennen (2%), werden ook gevraagd welke internetsite dit zijn. Hier kwamen de volgende antwoorden op: ANWB, dagje uit, NS, uitzinnig, Brabants Landschap, Cabiner, GoogleMaps, Nationaalpark.nl, natuurmonumenten en eropuitinlimburg.com.

Respondenten konden ook nog alternatieve manieren invullen waarvan ze de Nationale Parken kennen. Andere manieren die hier zijn genoemd (door 6% van de respondenten) zijn de volgende:

- Algemene kennis;
- Via werk/school/studie;
- ‘Met de papelepel ingegoten’ of vanuit hun jeugd.

Figuur 2.3 Waarvan kent u het begrip ‘Nationale Parken’? (N = 981, R = 2276)

Respondenten: alleen gesteld aan respondenten die het begrip en/of (een van) de individuele Nationale Parken kennen

2.2 Bekendheid en bezoek van individuele Nationale Parken

De bekendheid met individuele Nationale Parken is op twee manieren uitgevraagd. Er is gevraagd naar welke parken respondenten uit zichzelf kunnen noemen (spontaan) en naar welke Nationale Parken de respondenten herkennen uit een lijst (geholpen).

Eerst lichten we de spontane naamsbekendheid toe, deze is afgebeeld in figuur 2.4. Hierin is het aantal keer dat een Nationaal Park is genoemd aangegeven en het aandeel (in procenten) in het totaal aantal genoemde antwoorden.

Wat valt op? (Spontane naamsbekendheid, figuur 2.4)

- Gemiddeld gaven respondenten 3,5 antwoorden per persoon en 3,0 goede antwoorden (van bestaande Nationale Parken) per persoon;
- Alle Nationale Parken zijn door minimaal één respondent genoemd;
- De Hoge Veluwe wordt ruimschoots het vaakst genoemd met 831 antwoorden (86% van het totaal aantal respondenten);
- Van Gogh, Nieuw Land en Grenspark Kalmthoutse Heide worden het minst vaak genoemd. Tussen de 2 en 15 keer, en door 0-2% van het aantal respondenten;
- In totaal zijn er 545 foutieve antwoorden gegeven (geen nationaal Park) door respondenten. Daarnaast zijn er 78 respondenten (8%) die aangaven geen namen te kennen.

Hieronder volgt een korte samenvatting van de 545 gebieden die zijn genoemd die geen Nationaal Park zijn, op volgorde van vaakst naar minst vaak genoemd:

- Meest genoemd hier zijn de Wadden (eiland/gebied/zee) en de Oostvaardersplassen (onderdeel van Nieuw Land);
- Andere natuurgebieden zijn genoemd, zoals: Het Groene Hart, de Amsterdamse Waterleiding Duinen en het Vondelpark;
- Er worden streken genoemd, zoals de Betuwe en de Kempen;

- Een enkeling noemden een aantal niet-natuurgebieden, zoals: Beekse Bergen, Center Parcs, Efteling, Slagharen en het Drielandenpunt.

De resultaten van geholpen naamsbekendheid staan in figuur 2.5.

Wat valt op? (Geholpen naamsbekendheid, figuur 2.5)

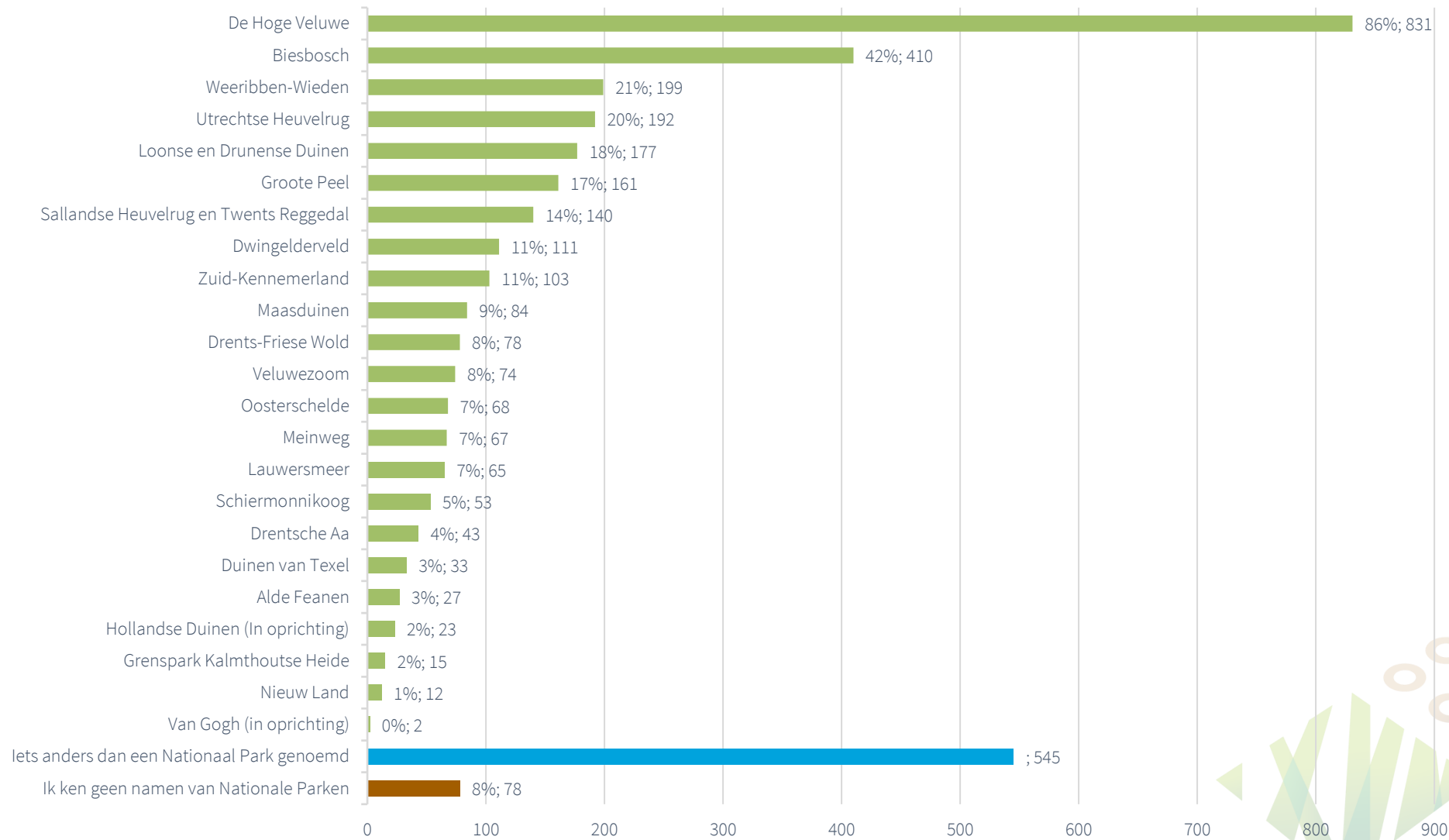
- De Hoge Veluwe is met 95% van de respondenten die het park kent het meest bekende Nationale Park;
- Nieuwland is met 12% het minst bekend van de bestaande Nationale Parken, een mogelijke verklaring hiervoor is dat dit het nieuwste Nationale Park is;
- Van Gogh, wat nog opgericht wordt, is met 7% nog vrij onbekend. Het andere park in oprichting, Nationaal Park Hollandse Duinen, is met 19% wel al iets bekender;
- 69 respondenten gaven aan geen enkel park te bezoeken.

Wanneer spontane en geholpen naamsbekendheid worden vergeleken, vallen volgende zaken op:

- De Hoge Veluwe, Biesbosch en Utrechtse Heuvelrug scoren algemeen hoog op beide vormen van bekendheid;
- Van Gogh, Grenspark Kalmthoutse Heide, Nieuw Land en Hollandse Duinen scoren algemeen laag op beide vormen van bekendheid;
- De volgende drie parken scoorden een stuk beter op spontane dan geholpen naamsbekendheid: Zuid-Kennemerland, Maasduinen en Meinweg. Een mogelijke verklaring is dat deze parken wellicht lokaal wat bekender zijn en nationaal wat minder bekend. Want er is dus een redelijk groep respondenten die de naam kan noemen, maar bij alle respondenten wordt de naam maar weinig herkend.
- Ook zijn er drie parken die beter scoorden op geholpen dan spontane naamsbekendheid, dat zijn: Veluwezoom, Schiermonnikoog en Duinen van Texel. Hierbij verwachten we dat het komt doordat dit vrij bekende namen zijn, ook afgezien van de status als Nationaal Park.

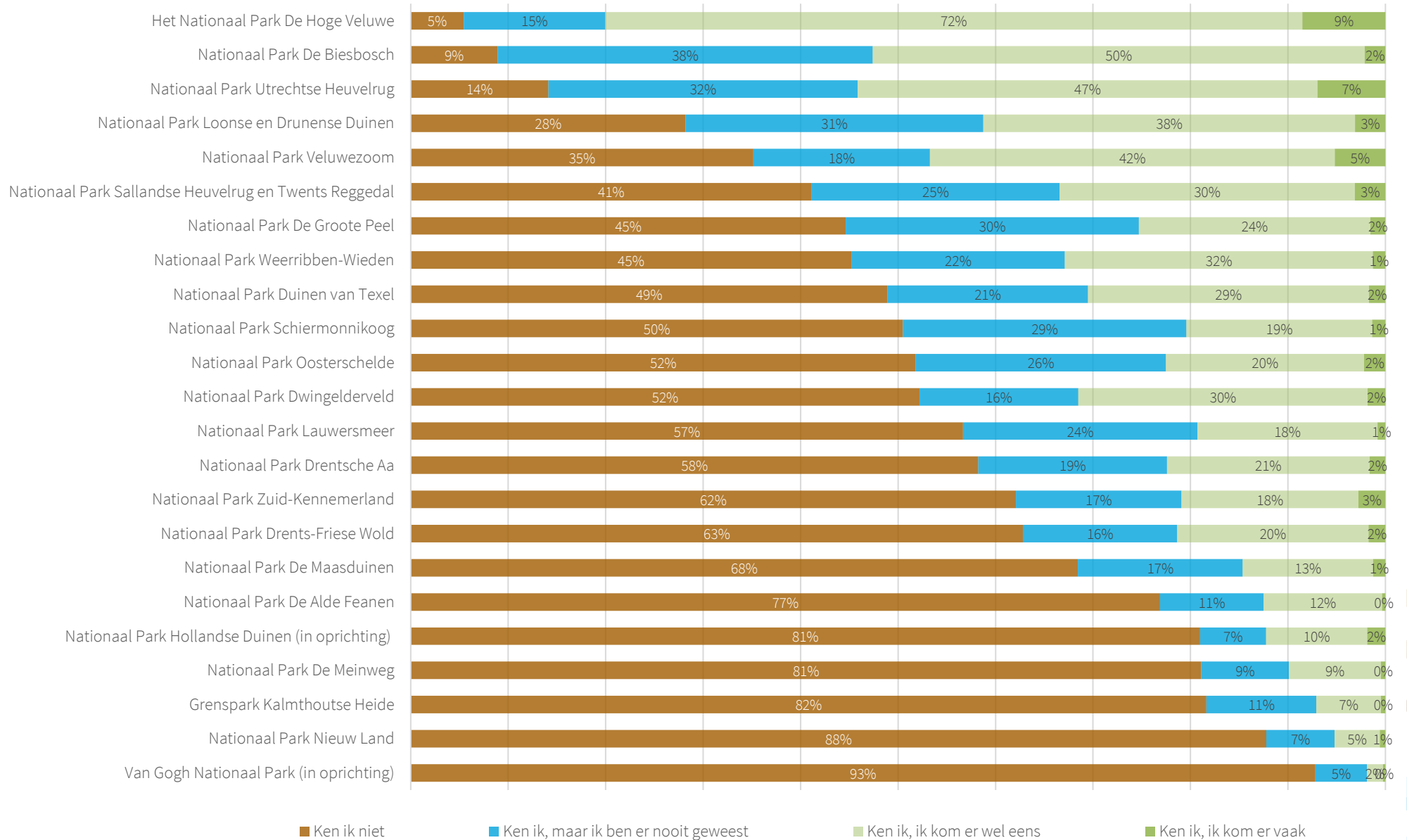
Figuur 2.4 Welke Nationale Parken in Nederland kent u? (open vraag) (N = 966, R = 3591)

De figuur laat zowel het aantal keer dat het park is genoemd zien, als het percentage van het totaal aantal respondenten.

Respondenten: alleen gesteld aan respondenten die wisten dat Nederland Nationale Parken heeft.

Figuur 2.5 Kunt u aangeven welke van de Nationale Parken u kent, ooit bezocht hebt en hoe vaak? (N = 1050)

De mate waarin de individuele parken zijn bezocht, is ook te zien in figuur 2.5 op de vorige pagina. De (licht)groene staven in dit figuur staan voor de groep respondenten die het desbetreffende Nationaal Park bezocht hebben. Hoewel dit geen inzicht geeft in kwantitatieve bezoeken aan de Nationale Parken, geeft dit wel een indicatie van de mate waarin de parken zijn bezocht

Wat valt op? (Figuur 2.5)

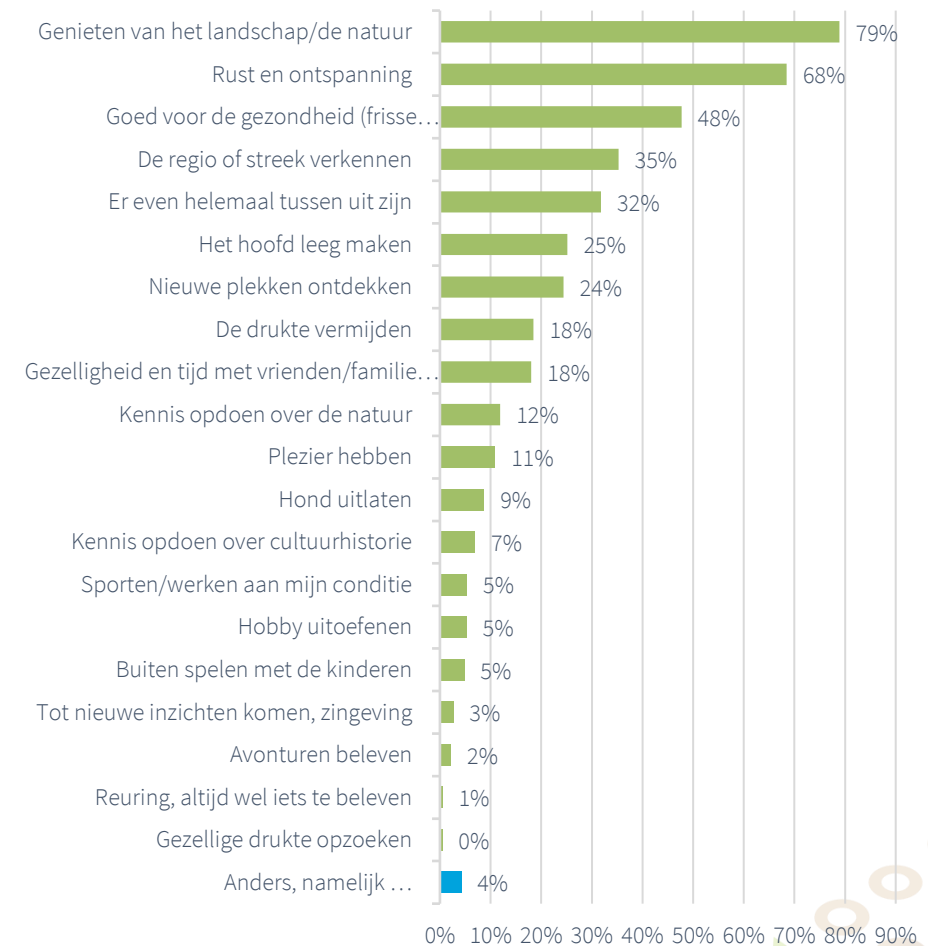
- De Hoge Veluwe wordt met 81% het vaakst bezocht van alle Nationale Parken in Nederland;
- De Biesbosch en Utrechtse Heuvelrug worden ook (52% en 54%) nog door meer dan de helft van de respondenten bezocht;
- Minst vaak bezochte Nationale Parken zijn: Grenspark Kalmthoutse Heide (7%), Nieuw Land (6%) en Van Gogh (2%);
- Het overgrote deel van de Nationale Parken wordt niet vaak bezocht door de respondenten. Slechts 1% tot 3% van de respondenten komt er vaak.

Wanneer we bezoek met bekendheid vergelijken valt het volgende op:

- Het merendeel van de Nationale Parken (14 van de 23 in totaal) worden vaker bezocht en herkend dan niet-bezocht en herkend. Dat is een vrij logisch resultaat, want bezoek maakt bekend;
- Echter een aantal parken zijn duidelijk bij meer mensen bekend dan dat ze worden bezocht, dat zijn: De Grote Peel, Schiermonnikoog, Oosterschelde, Lauwersmeer en De Maasduinen. Bij Grenspark Kalmthoutse Heide, Nieuw Land en Van Gogh is dit ook het geval, maar zijn de verschillen minimaal.
- De Biesbosch is wel vrij bekend (bij 81%), maar heeft ook een hoog percentage van mensen die er niet zijn geweest (39%). Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld De Hoge Veluwe, ook bij veel mensen bekend (95%) en maar door 15% niet bezocht.

Van de respondenten die bij de vorige vraag aangaven minimaal één van de Nationale Parken bezocht te hebben is gevraagd wat daarvoor de voornaamste reden is. De resultaten staan in figuur 2.6.

Figuur 2.6 Wat zijn voor u de voornaamste redenen om een Nationaal Park te bezoeken? (N = 981, R = 4036)

Respondenten: alleen gesteld aan respondenten die minimaal één Nationaal Park bezocht hebben.

Wat valt op?

- Genieten van de natuur (79%), rust en ontspanning (68%) en omdat het goed is voor de gezondheid (48%) zijn de voornaamste redenen om een Nationaal Park te bezoeken;

- Tot nieuwe inzichten komen (3%), avonturen beleven (2%) en reuring (1%) of gezellige drukte opzoeken (0%) zijn voor de respondenten nauwelijks redenen om een Nationaal Park te bezoeken;
- De 'natuurgerichte' redenen motiveren respondenten vaker om een Nationaal Park te bezoeken dan de 'recreatiegerichte' redenen;
- Cultuurhistorie is wel voor erg weinig mensen (7%) een reden om een Nationaal Park te bezoeken, terwijl Nationale Parken zich daar wel actief voor in zetten;
- Ook buiten spelen met kinderen (5%) en sporten (5%) scoren vrij laag, maar wellicht omdat deze activiteiten vaker in de directe omgeving worden uitgeoefend.

Bij 'Anders, namelijk...' (4%) zijn de volgende antwoorden het vaakst gegeven:

- Vogels en dieren spotten;
- Fiets- of wandeltochten;
- Nooit over nagedacht waarom.

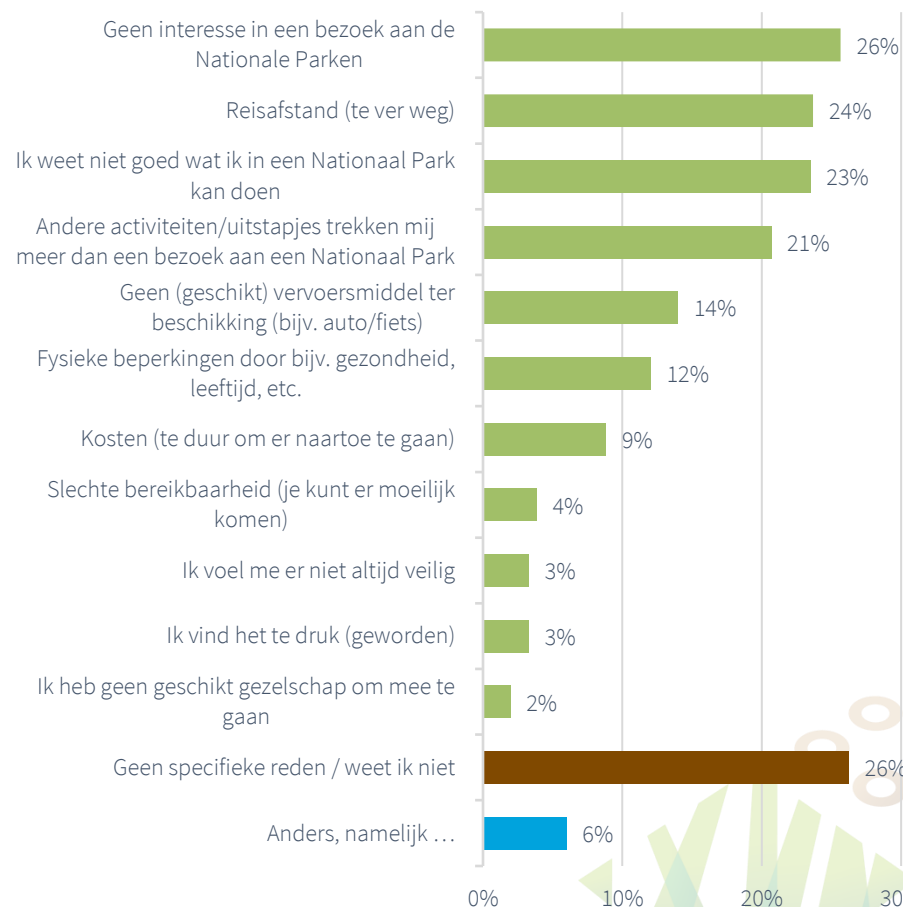
Respondenten die bij de vraag over bekendheid van individuele Nationale Parken bij ieder park aankruisten 'Ken ik niet' of 'Ken ik, maar ik ben er nog nooit geweest' is ook gevraagd wat daarvoor de reden was (figuur 2.7). *NB: Percentages zijn indicatief vanwege lage aantal respondenten (N=69)*

Wat valt op?

- Een groot deel (26%) van de respondenten weet niet waarom ze geen Nationale Parken bezoeken;
- Geen interesse (26%) en reisafstand (24%) en onbekendheid zijn meest gekozen redenen om geen Nationale Parken te bezoeken;
- 23% van de respondenten geeft aan geen Nationale Parken te bezoeken omdat ze niet weten wat ze er kunnen doen;
- Slechte bereikbaarheid, een onveilig gevoel, het te druk vinden en geen gezelschap hebben om mee te gaan zijn minst gekozen (2% tot 4%) redenen.

Bij 'Anders, namelijk...' (6%) gaven respondenten aan dat ze niet op Nederland georiënteerd zijn wat betreft Nationale Parken, niet bekend zijn met de Nationale Parken in Nederland of er nooit over na hebben gedacht.

Figuur 2.7 Wat is de reden dat u nog nooit een Nationaal Park heeft bezocht? N = 69, R = 123), indicatief

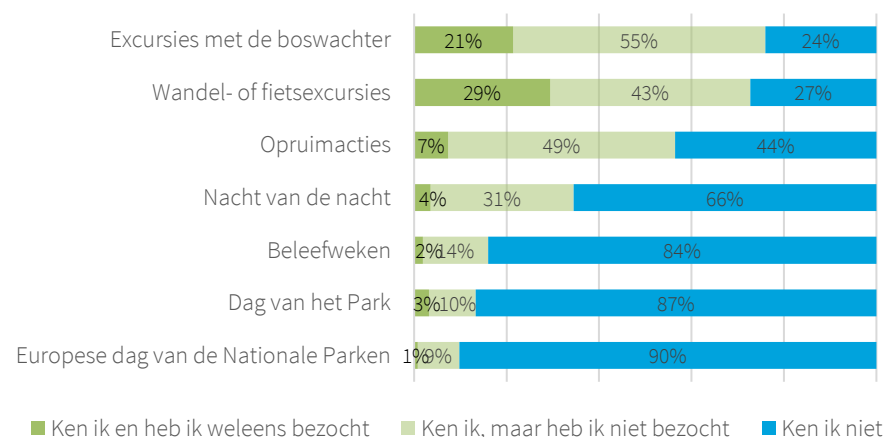

Respondenten: alleen gesteld aan respondenten die bij alle individuele Nationale Parken aangaven er geen een bezocht te hebben.

2.3 Bekendheid en bezoek van activiteiten in de Nationale Parken

Naast de bekendheid met het begrip Nationale Parken en de individuele Nationale Parken is aan de respondenten ook gevraagd welke activiteiten van de Nationale Parken zij kennen en bezoeken, zie onderstaand figuur.

Figuur 2.8 In hoeverre bent u bekend met onderstaande activiteiten in de Nationale Parken? (N = 1050)

Wat valt op?

- Het merendeel van de respondenten zijn bekend met excursies met de boswachter en wandel- of fietsexcursies (76% en 72%). Deze activiteiten worden ook het meest ondernomen;
- Van de respondenten die wel bekend zijn met de activiteiten, heeft het merendeel de evenementen ook bezocht. Slechts een klein deel (1%-3%) kent de evenementen zonder ze bezocht te hebben;
- Maar een heel beperkt deel van de respondenten zijn bekend met de Europese Dag van het Nationale Park (10%), de Dag van het Park (13%) en de Beleefweken (16%);

- De activiteiten (zoals excursies) zijn bekender bij de respondenten dan de dag/week evenementen (zoals de dag van het park).

Bij 'Anders, namelijk...' werden door 183 respondenten nog voornamelijk activiteiten genoemd die niet georganiseerd worden door de individuele Nationale Parken of het samenwerkingsverband. Denk aan wandelen, fietsen en paardrijden.

2.4 Associaties met Nationale Parken

Evenals bij naamsbekendheid, is er ook naar open en geholpen associaties gevraagd. Eerst volgen de open associaties, oftewel de eerste dingen waar respondenten uit zichzelf aan denken bij het begrip Nationale Parken. Vervolgens gaan we in op de geholpen associaties. Middels vooraf geformuleerde associaties is gevraagd welke de respondenten vinden passen bij het begrip Nationale Parken.

In figuur 2.9 zien we de gegeven antwoorden bij spontane associaties, hoe groter het woord, hoe vaker genoemd.

Wat valt op?

- Het zijn overwegend positieve associaties die de respondenten het vaakst geven;
- Er zijn meer associaties omtrent natuur (landschap, prachtig, bijzonder, beschermd, ontspannen) dan omtrent recreatie en voorzieningen.
- Af en toe wordt een park genoemd: Biesbosch, De Hoge Veluwe (en Kröller-Möller in De Hoge Veluwe);
- Buitenland of Amerika was een verrassende associatie die af en toe genoemd werd.

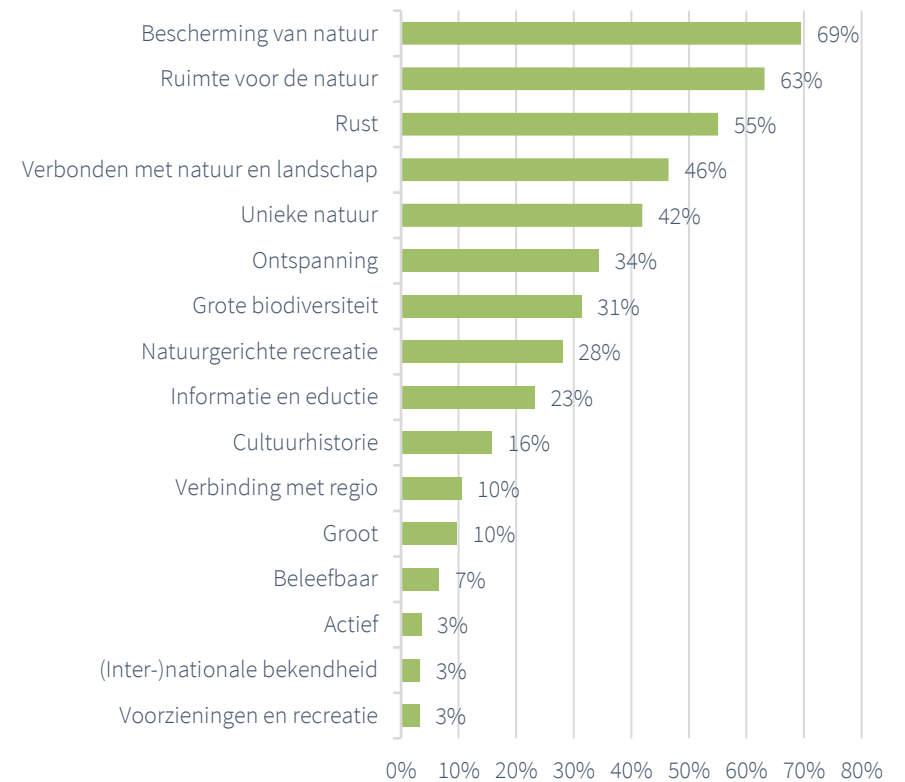
Figuur 2.9 Waar denkt u als eerste aan bij een Nationaal Park? (Open vraag) (N = 1050, R = 930*)

*Deze vraag is aan alle respondenten gesteld, maar niet alle respondenten hebben hier antwoord opgegeven. Om die reden is de R (gegeven antwoorden) lager dan de N (aantal respondenten).

De woorden zijn gecategoriseerd en weergegeven in bovenstaande wordcloud. Hoe groter de weergave van een woord, hoe vaker genoemd. De grootste woorden zijn allen vaker dan 50 keer genoemd. Het aantal keer dat de grootste woorden zijn benoemd is als volgt: beschermd = 59, mooi = 77, rust = 111 en natuur = 466. Let op: de kleinste woorden kunnen door maar één persoon genoemd zijn.

Figuur 2.10 Welke typeringen passen volgens u bij een Nationaal Park? (N = 1050, R = 4688)

Wat valt op?

- Bescherming van de natuur, ruimte voor de natuur en rust worden het meest (55% tot 69%) geassocieerd met Nationale Parken;
- Actief, (inter-)nationale bekendheid en voorzieningen en recreatie worden het minst (allen 3%) geassocieerd met Nationale Parken;
- Veel aspecten waar de Nationale Parken zich voor inzetten worden door de respondenten beperkt geassocieerd met Nationale Parken, zie bijvoorbeeld cultuurhistorie (16%), verbinding met regio (10%) en beleefbaar (7%).

Naast spontane associaties en geholpen associaties, hebben we respondenten ook gevraagd in welk voorzieningenniveau men associeert met een Nationaal Park. De resultaten staan in figuur 2.11.

Wat valt op?

- Extensieve recreatie is met 52% het meest ideaal volgens de respondenten;
- Helemaal geen voorzieningen scoort ook vrij hoog met 33%, ondanks dat dit niet de insteek is van Nationale Parken;
- Intensieve recreatie (ofwel aan de randen ofwel in het hele gebied) is slechts voor 10% van de respondenten de ideale situatie.
- Het verschil tussen een beperkt voorzieningenniveau (geen voorzieningen of extensieve recreatie) als ideale hoeveelheid en een intensiever voorzieningenniveau (intensieve recreatie) als ideale hoeveelheid is groot. Het verschil tussen de twee bovenste balken en de twee onderste balken is tussen de 25 en 50%.

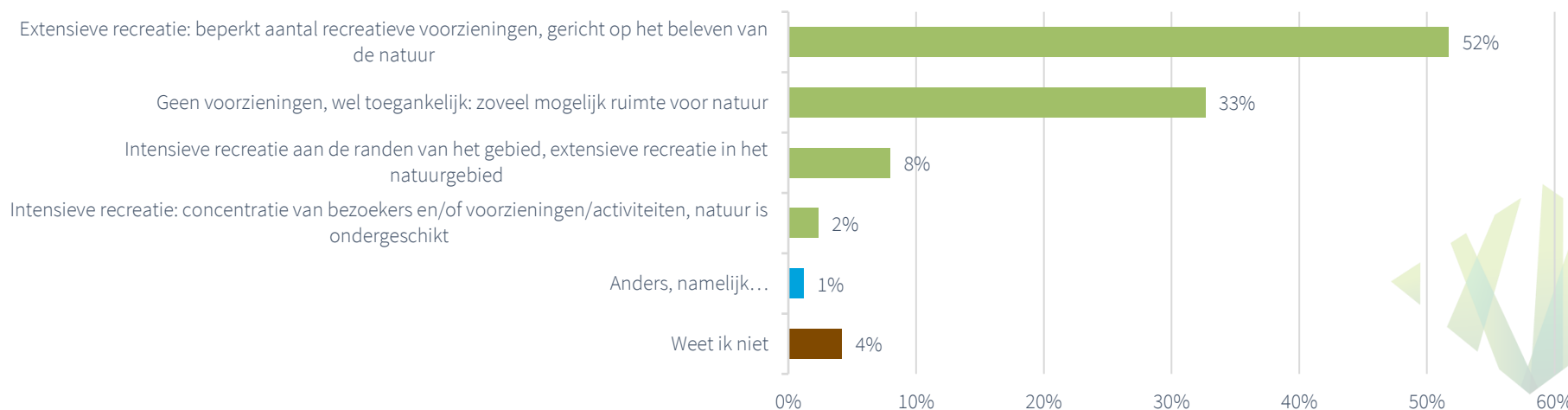
Bij ‘Anders, namelijk...’ werden voornamelijk antwoorden gegeven in de trant van zo min mogelijk voorzieningen (behalve het hoogst noodzakelijke) en zo veel mogelijk ruimte voor natuur. Hieronder staan een aantal voorbeelden van antwoorden weergegeven.

“Geen recreatie anders dan wandelpaden en zoveel mogelijk voor mensen ontoegankelijke gebieden”

“Wel kleinschalige horeca voor kop koffie en toiletbezoek om het aantrekkelijk te maken om naartoe te gaan”

“Toegankelijk voor iedereen ook voor mensen in een rolstoel wat nu toch niet altijd zo is”

Figuur 2.11 Hoe ziet voor u de ideale hoeveelheid van recreatieve voorzieningen er in een Nationaal Park eruit? (N = 1050)

2.5 Belang en relevantie van Nationale Parken

Het belang en de relevantie van Nationale Parken is op een aantal manieren uitgevraagd. Er is gevraagd naar:

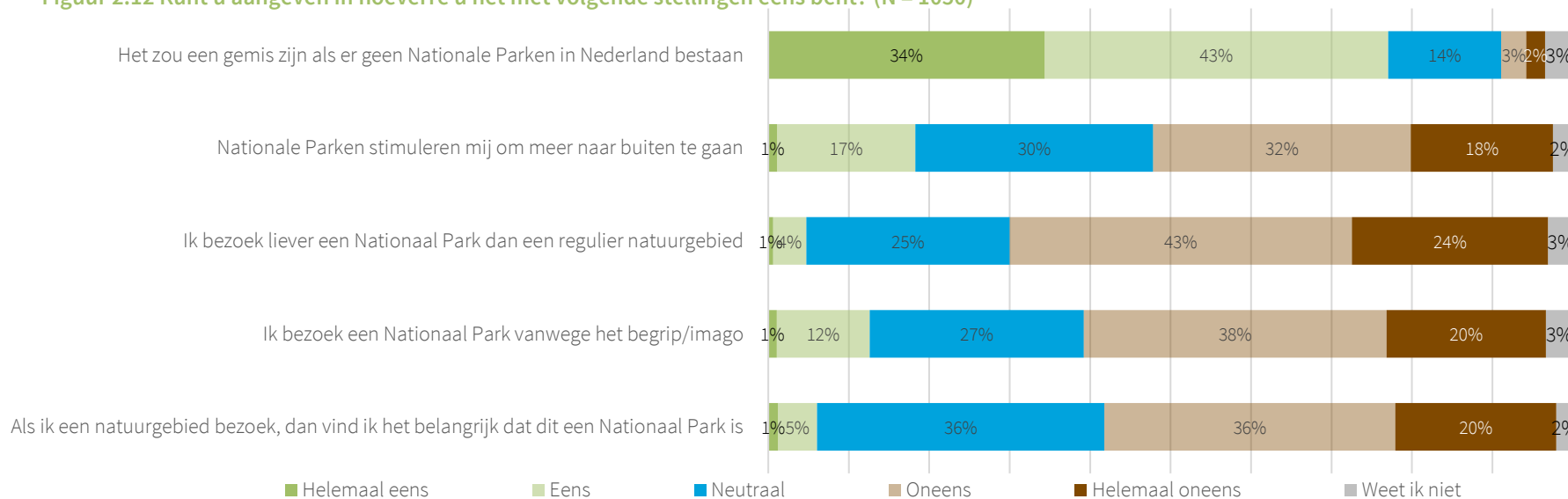
- Persoonlijk belang en relevantie van Nationale Parken middels een aantal stellingen;
- Het belang van de verschillende doelen van de Nationale Parken;
- De meerwaarde van Nationale Parken ten opzichte van reguliere natuurgebieden.

In figuur 2.12 zien we hoe de respondenten gereageerd hebben op een vijftal stellingen over de Nationale Parken.

Wat valt op?

- Het overgrote deel (77%) van de respondenten vindt het een gemis als er geen Nationale Parken meer zijn in Nederland;
- Nationale Parken stimuleren de meeste respondenten (50%) niet om vaker naar buiten te gaan. Ook vinden de meeste respondenten (67%) het niet belangrijk dat een natuurgebied een Nationaal Park is;
- Weinig respondenten (5% en 6%) zien weinig voordeel van een Nationaal Park ten overstaan van een regulier natuurgebied;
- Het verschil in mening tussen de eerste stelling en de overige stellingen is mogelijk te verklaren doordat de eerste stelling ingaat op een emotie en de overige stellingen op het gedrag. De eerste stelling is een gevoel dat geen actie of gedragsverandering vereist, in tegenstelling tot de overige stellingen. Het lijkt er dus op dat de waarde van Nationale Parken wel gezien wordt, maar dat de bereidheid om hier een actie voor te ondernemen beperkter is.

Figuur 2.12 Kunt u aangeven in hoeverre u het met volgende stellingen eens bent? (N = 1050)

Er werden veel reacties ingevuld bij ‘Mogelijkheid om antwoord toe te lichten’.

Wat opvalt is dat er eigenlijk twee categorieën reacties te onderscheiden zijn. De eerste categorie is gevuld met antwoorden die aangeven dat voor het bezoek van natuur, de stempel ‘Nationaal Park’ niet nodig is. Dus alle natuur is mooi/belangrijk/goed. Het hoeft niet per se een Nationaal Park te zijn, want het gaat niet om de term. Twee voorbeelden hierbij:

“De natuur in je eigen omgeving is net zo waardevol om te bezoeken als een nationaal Park. Het zijn tenslotte dezelfde planten en dieren die er leven”

“Genieten in de natuur, heerlijk...het hoeft voor mij geen Nationaal Park te zijn”

Vervolgens is er ook een tweede categorie respondenten die zegt: de status van een Nationaal Park zorgt ervoor dat de natuur beschermd wordt, dus voor de bescherming zijn er wel Nationale Parken nodig. Er worden veel zorgen geuit rondom het ‘volbouwen van het land’. Wat hierbij ook opvalt is dat veel respondenten zich afvragen of de natuur in Nationale Parken wel beter beschermd wordt. Ook hierbij volgen twee voorbeelden:

“De bescherming van de natuurgebieden blijft dan gewaarborgd (toch?)”

“Door er een naam aan te koppelen waarderen mensen het meer en beschermen/behouden ze het hopelijk beter”

Deze toelichtingen en het onderscheid in de twee meningen lijken deels te gaan over het ‘gemis’ van Nationale Parken (eerste stelling). Enerzijds wordt het als gemis gezien als de term Nationale Parken er niet is, maar anderzijds wordt er ook aangegeven dat het een gemis zou zijn als er geen natuurgebieden zoals Nationale Parken zijn.

Daarnaast zien we ook dat de twijfels die in beide categorieën te zien zijn (wat doen Nationale Parken eigenlijk en wat is hun toegevoegde waarde), ook geregeld terugkomen in losse opmerkingen. Zoals onderstaande antwoorden:

“Ik weet niet zo goed wat nationale parken toevoegen. Ik weet niet wat ik zou missen”

“Ik zie het verschil niet. De Onlanden vind ik ook een prachtig natuurgebied bijvoorbeeld”

“Ik zoek de natuur op waar weinig mensen zijn, dus vermijd juist vaak alles wat erg bekend is en waar veel te doen valt”

En dan nog kort een aantal interessante aannames over Nationale Parken die uit de antwoorden naar voren komen. Nationale Parken zijn...

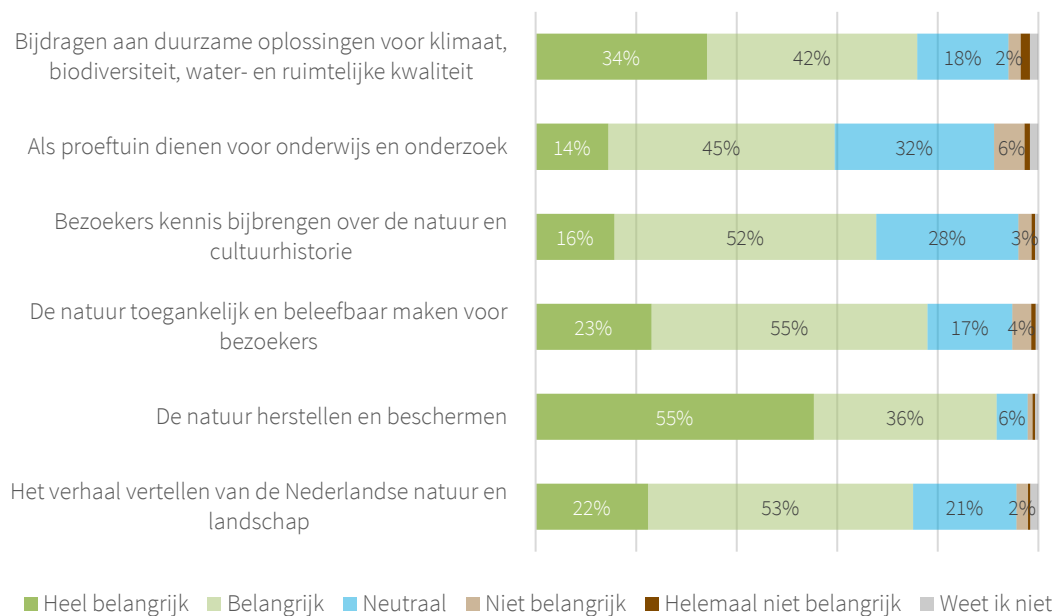
... in omvang groter en hebben een eigen uitstraling/uniiek onderdeel.
... dringend nodig voor de natuur en moeten uitgebreid worden.
... niet altijd in de buurt! Daarom zijn regionale gebieden ook waardevol.
... heel belangrijk voor ons allemaal.

Een zestal doelen is geformuleerd op basis van het visiedocument van Nationale Parken. Aan de respondenten is gevraagd in hoeverre zij ieder doel belangrijk achten. Het resultaat is afgebeeld in figuur 2.13.

Wat valt op?

- Alle doelen van de Nationale Parken worden door meer dan de helft (59% tot 91%) van de respondenten als belangrijk gezien;
- Het herstellen en beschermen van de natuur vinden de meeste respondenten belangrijk om vanuit Nationale Parken aan bij te dragen;
- Dat Nationale Parken als proeftuin dienen voor onderwijs en onderzoek wordt door het minst aantal respondenten als belangrijk gezien;
- Het percentage respondenten dat een doel helemaal niet belangrijk vindt komt nergens boven de 2% uit.

Figuur 2.13 Hoe belangrijk vindt u het dat Nationale Parken zich inzetten voor onderstaande zaken? (N = 1050)

Bij ‘Mogelijkheid om antwoord toe te lichten’ werd voornamelijk het belang van alle doelen en natuurbescherming in het algemeen vaak benadrukt. Zoals in onderstaande reacties:

“Alles wordt zo bebouwd en druk qua mensen, dat ik hoop dat dieren, bloemen, planten, insecten en dergelijke daar nog lekker kunnen leven.”

“Ik denk dat het voor een ieder belangrijk is om hier aandacht aan te besteden. Ook denk ik dat een plek als deze goede informatie kan geven over hoe wij als individuen de natuur kunnen beschermen of kunnen verwijzen naar bestaand websites die hier informatie over geven. Bijvoorbeeld wat men kan doen in de tuin om de Nederlandse natuur een handje te helpen.”

Opvallend is dat veel mensen hier ook aangeven dat Nationale Parken zich meer in moeten zetten voor educatie en cultuurhistorie, terwijl dat momenteel wel al gebeurt.

“De parken moeten iets vertellen over de omgeving waar ze liggen ook over de geschiedenis”

“Het is belangrijk te vertellen waarom het er is en hoe het is ontstaan. Dit zorgt ervoor dat wij voorzichtig met onze natuur omgaan”

De meerwaarde van een Nationaal Park is uitgevraagd door de vergelijking te stellen tussen een Nationaal Park en een regulier natuurgebied. Een zestal stellingen is geformuleerd om te zien in hoeverre respondenten het daarmee eens zijn. De resultaten staan afgebeeld in figuur 2.14.

Wat valt op?

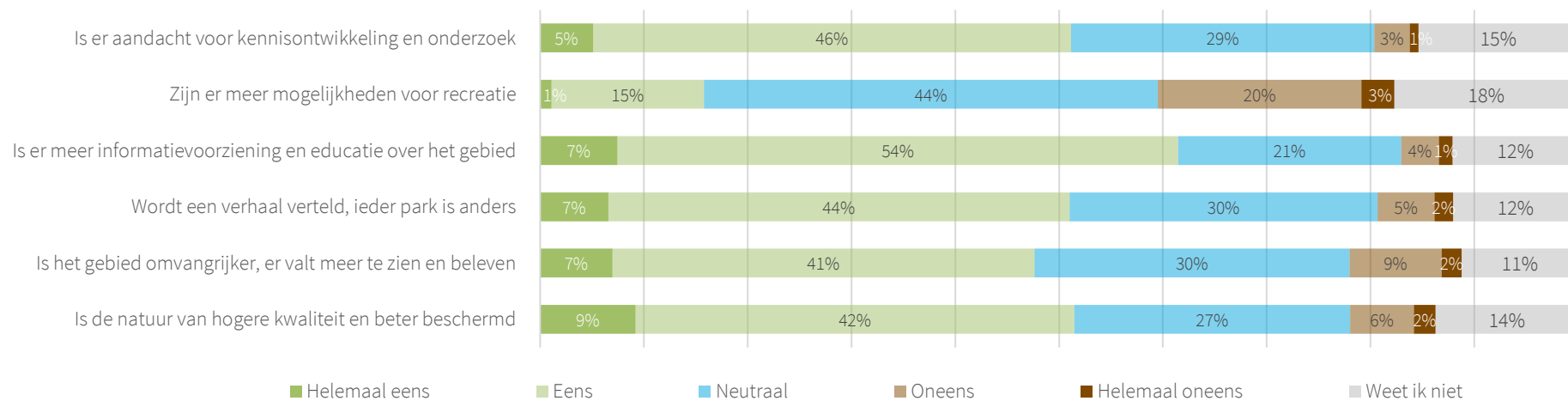
- Bij alle onderwerpen zijn meer mensen het eens dan oneens, behalve bij ‘meer mogelijkheden voor recreatie’, hier zijn 16% van de respondenten het (helemaal) eens ten overstaan van 23% die het (helemaal) oneens zijn;
- Respondenten verwachten voornamelijk (61% (helemaal) eens) meer informatie en educatie in een Nationaal Park ten overstaan van een regulier natuurgebied;
- Maar een beperkt deel (16%) van de respondenten verwacht meer mogelijkheden voor recreatie in een Nationaal Park;
- Een relatief groot deel van de respondenten (11 tot 18%) vult bij iedere stelling in dat ze het niet weten. Er vulden een stuk minder respondenten ‘weet ik niet’ in bij de overige vragen in dit onderzoek.

Bij de ‘Mogelijkheid om antwoord toe te lichten’ geeft een groot deel van de respondenten aan het verschil niet te weten tussen een Nationaal Park en een regulier natuurgebied.

Daarnaast geven respondenten ook aan dat reguliere parken dezelfde waarden kunnen hebben of krijgen. Er lijkt een patroon te zitten in de reacties bij vragen uit dit hele hoofdstuk, waarbij respondenten reguliere natuurgebieden proberen te verdedigen met het feit dat die ook belangrijk zijn en evenveel waardering verdienen. Bijvoorbeeld in onderstaande opmerking:

“Gewone natuurgebieden hebben even veel te bieden. Misschien zelfs wel meer omdat het er vaak rustiger is. Onbekender en dus minder vaak bezocht”

Figuur 2.14 Wat is voor u de meerwaarde van een Nationaal Park ten opzichte van een regulier natuurgebied? (N = 1050)

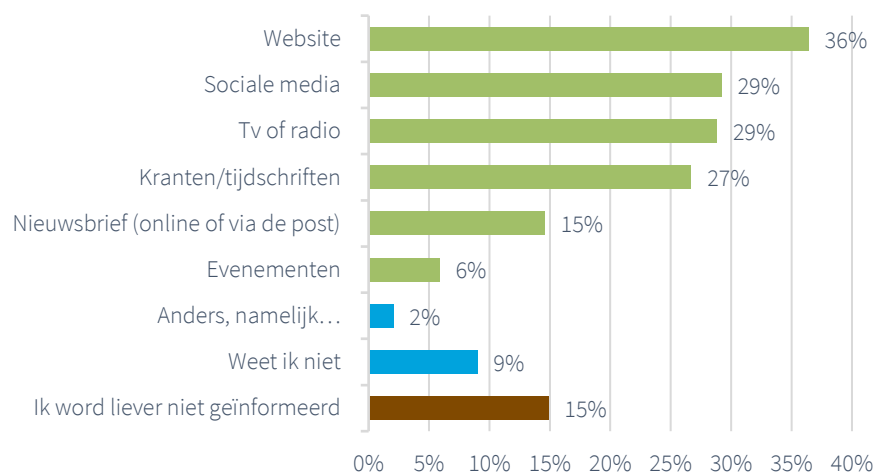
2.6 Gewenste manier van informeren

Wat valt op?

- De meeste respondenten (36%) vinden het liefste informatie over de Nationale Parken op een website;
- Ook sociale media, TV of radio en kranten/tijdschriften wordt door 27% tot 29% van de respondenten genoemd als middel hoe ze graag geïnformeerd willen worden;
- Evenementen is met 6% de minst gewaardeerde manier van informeren, nieuwsbrieven komen daarna met 15%;
- Maar een klein deel van de respondenten (15%) wordt het liefst niet geïnformeerd;

Bij 'Anders, namelijk' (2%) geven de meeste respondenten aan het liefste zelf naar informatie te zoeken in plaats van geïnformeerd te worden. Andere suggesties die nog gedaan worden zijn: met borden langs (snel)wegen, via natuurorganisaties en nieuwswebsites.

Figuur 2.15 Op welke manier wordt u graag geïnformeerd over de Nationale Parken? (N = 1050, R = 1759)

2.7 Betalingsbereidheid voor Nationale Parken

Het onderhoud en beheer van natuurgebieden kost geld. Daarom is gevraagd naar de bereidheid van respondenten om te betalen voor een bezoek aan een natuurgebied. Aanvullend op de bereidheid is ook uitgevraagd op welke manier ze een bijdrage zouden willen leveren, zie figuur 2.16 op de volgende pagina.

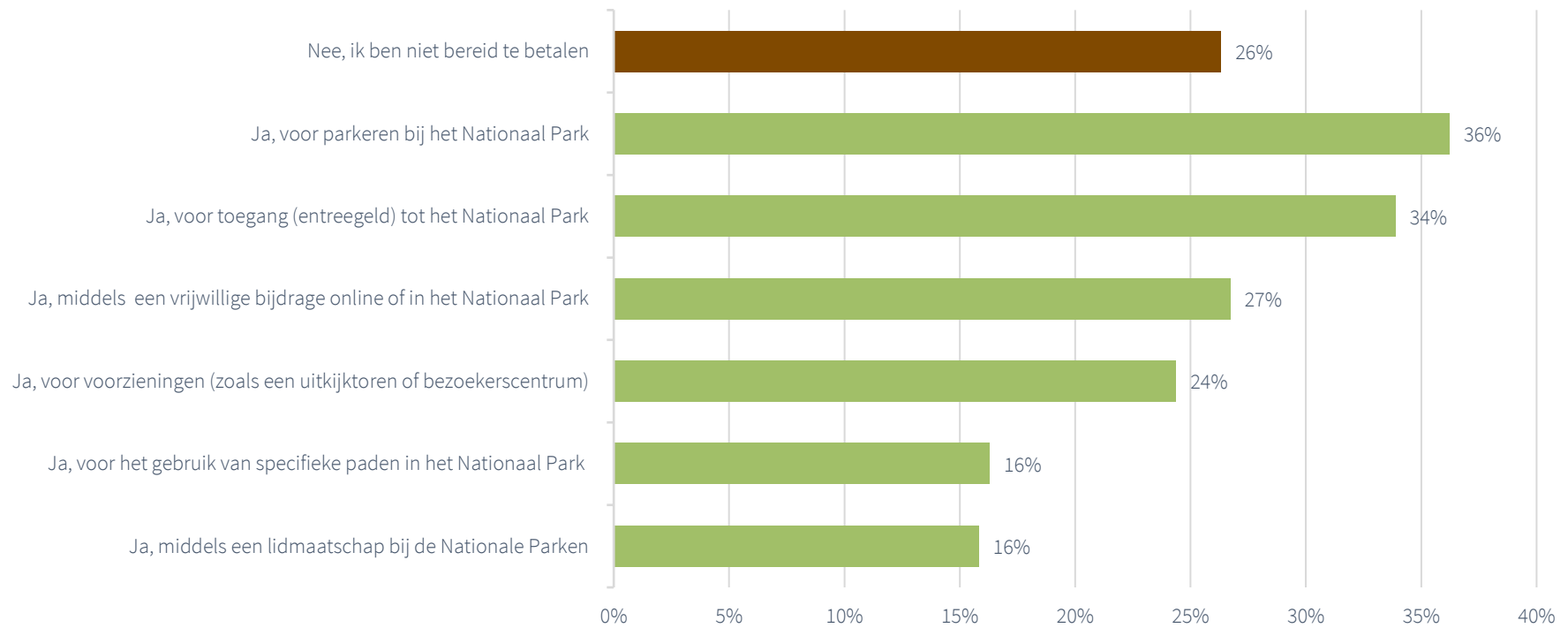
Wat valt op?

- Het merendeel van de respondenten (74%) is bereid om te betalen voor Nationale Parken;
- De voornaamste manieren waarop respondenten zouden betalen voor Nationale Parken is door middel van parkeergeld (36%) en entreegeld (34%);
- De minste respondenten zijn bereid om te betalen voor specifieke paden of een lidmaatschap (beide 16%).

Bij de mogelijkheid om antwoorden toe te lichten vallen een aantal groepen op. Enerzijds heb je de respondenten die iets zeggen in de trant van 'alles kost geld, natuur is het waard, logisch om een steentje bij te dragen'. Dan heb je ook een groep die zich zorgen maken om de toegankelijkheid van natuur. Dus natuur moet voor iedereen, ook voor de kleinere portemonnee, toegankelijk blijven. En als laatste is er ook een groep die aangeeft andere natuurgebieden te gaan bezoeken wanneer ze moeten betalen. Zij koppelen het dan vaak aan de belasting die ze betalen en vinden dat het daarvan gefinancierd moet worden.

“Ben het eigenlijk met geen van de antwoorden eens. Kosten gekoppeld aan bezoek/gebruik kan mensen uitsluiten en dat mag niet gebeuren. Daarom beter het uit belastinginkomsten o.i.d. te financieren (zodat hogere inkomens meer betalen, iedereen een steentje naar rato bijdraagt)”

Figuur 2.16 Zou u bereid zijn om te betalen voor een Nationaal Park? En zo ja, op welke manier? (N = 1050, R = 1873)

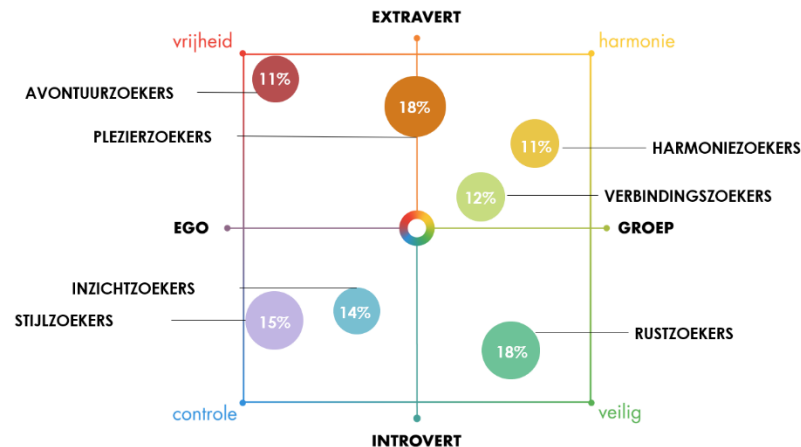
3 Verdieping

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de resultaten van het onderzoek. We beschrijven van een aantal onderwerpen hoe verschillende doelgroepen hierop hebben geantwoord (paragraaf 3.1). Daarnaast gaan we in op de relatie tussen afstand van de respondenten tot een Nationaal Park en een aantal onderwerpen (paragraaf 3.2). Tot slot geeft paragraaf 3.3 een vergelijking (waar mogelijk) met het onderzoek uit 2010.

3.1 Leefstijlen

Om onderscheid te kunnen maken in doelgroepen, is gebruik gemaakt van de Leefstijlvinder. De Leefstijlvinder geeft inzicht in het gedrag, waarden en behoeften van Nederlandse recreanten en toeristen op basis van psychologische en sociologische kenmerken. Dit maakt het mogelijk om beter in te spelen op de gewenste beleving van (potentiële) bezoekers. Het doelgroepsegmentatiemodel onderscheidt zeven doelgroepen, ook wel leefstijlen genoemd, met allemaal een eigen vrijetijdsprofiel. De zeven leefstijlen zijn: avontuur-, plezier-, harmonie-, verbindings-, rust-, inzicht en stijlzoekers. In bijlage 2 staan de voorkeuren van deze leefstijlen nader toegelicht.

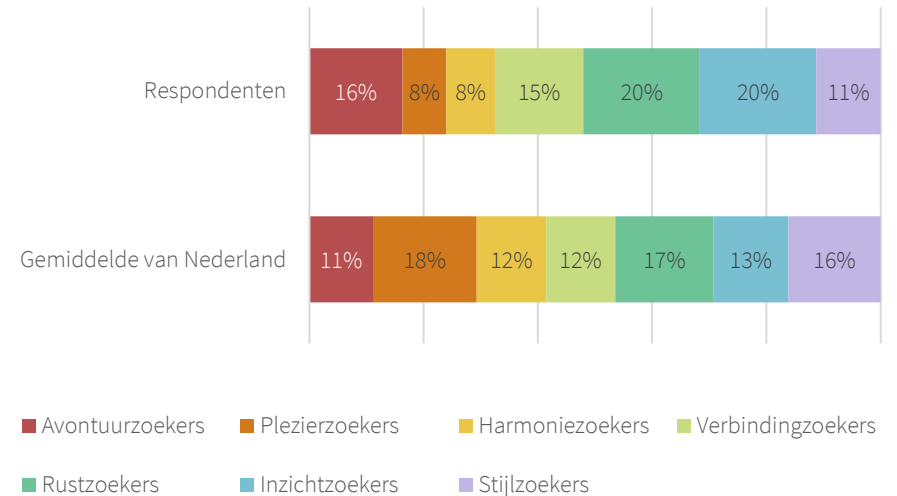
Figuur 3.1 Model Leefstijlvinder, Marketresponse

In figuur 3.1 is de verdeling van de leefstijlen onder de Nederlandse bevolking te zien.

3.1.1 Verdeling respondenten naar leefstijlen

Figuur 3.2 Verdeling respondenten naar leefstijlen

Wat valt op?

- Het leefstijlprofiel van de respondenten wijkt af van het Nederlands gemiddelde. Mogelijk heeft dit te maken met de interesse in dit onderzoek van de respondenten (zie ook derde bullit);
- Grootste afwijkingen zijn te zien bij de avontuurzoeker (5% meer bij respondenten), plezierzoeker (10% minder bij respondenten), inzichtzoeker (6% meer bij respondenten) en stijlzoeker (5% minder bij respondenten);
- De avontuurzoeker, verbindingzoeker en inzichtzoeker staan bekend als dé natuurliefhebbers onder de leefstijlen. Opvallend is dat deze leefstijlen ook sterker naar voren komen onder de respondenten;

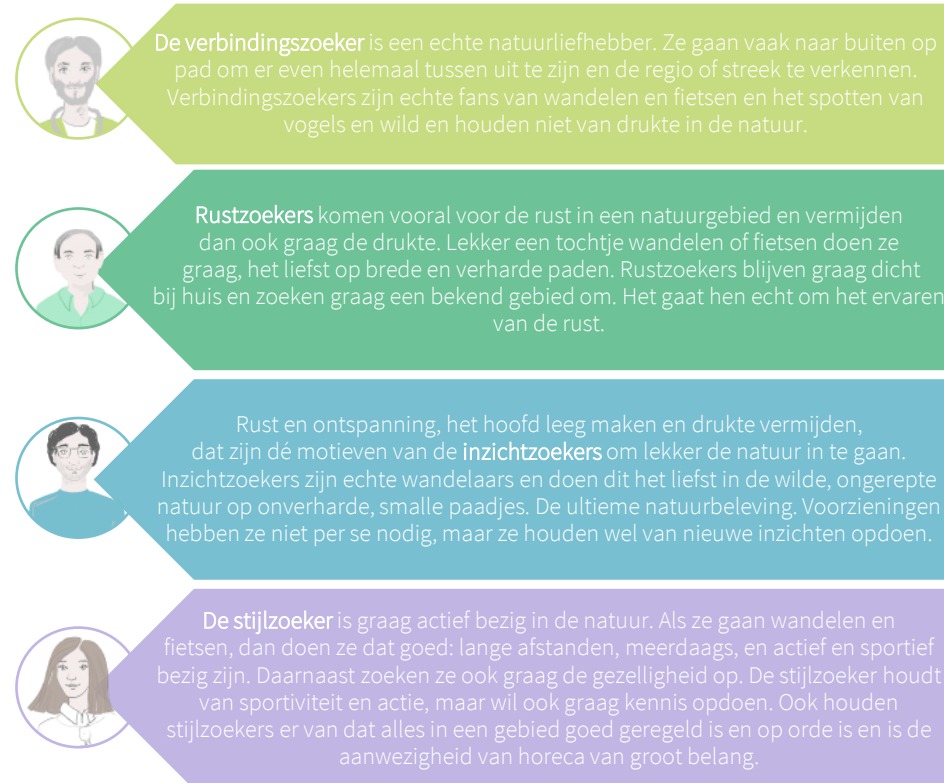
- *Let op: 8% van de in totaal 1050 respondenten zijn plezier- en harmoniezoekers. Dit komt per leefstijl uit op minder dan 100 respondenten. Om die reden moeten de antwoorden die door deze leefstijlen zijn gegeven en in dit hoofdstuk staan uitgewerkt als indicatief worden gezien.*

3.1.2 Voorkeuren natuurbeleving per leefstijl

In 2021 is er een verdiepend onderzoek onder de leefstijlen gedaan naar hun gewenste natuurbeleving. Onderstaand is in het kort te zien hoe zij de natuur het liefst beleven.

NB In het onderzoek naar natuurbeleving is ‘natuur’ of ‘natuur- en recreatiegebied’ gedefinieerd als alle soorten water- en groengebieden buiten de bebouwde kom (zoals bos, heide, agrarisch landschap, strand, recreatieplassen en –meren, etc.).

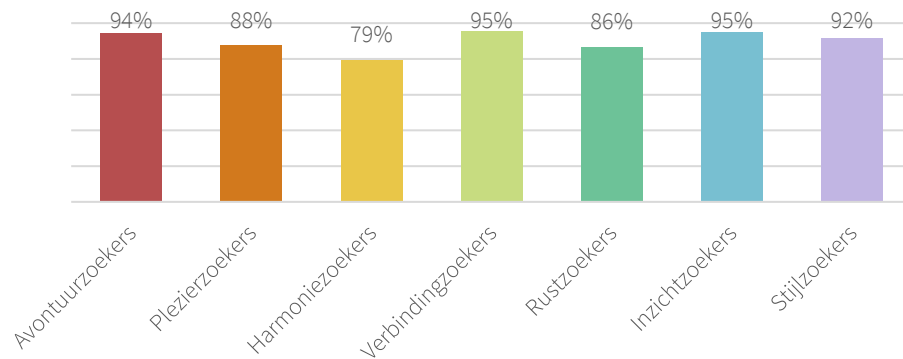
Figuur 3.3 Voorkeuren van de leefstijlen in natuurbeleving

Dit is slechts een korte omschrijving van de voorkeuren in natuurbeleving. Van het uitgevoerde onderzoek in 2021 is een toolkit beschikbaar met achtergrondinformatie. Deze toolkit is op de [website](#) van Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd te downloaden.

3.1.3 Bekendheid met Nationale Parken in het algemeen

Figuur 3.4 Wist u dat Nederland Nationale Parken heeft? (Antwoord: Ja), (N = 966)

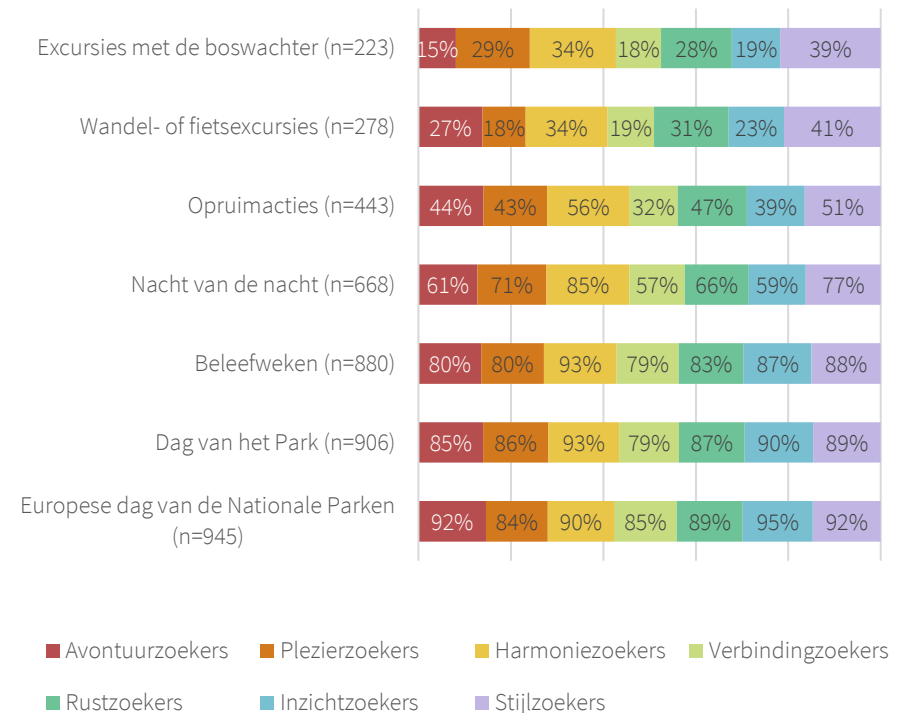
Wat valt op?

- In hoofdstuk 2 zagen we al dat het overgrote merendeel van de respondenten wist dat Nederland Nationale Parken heeft. We zien wel verschillen in de bekendheid per leefstijl.
- Nationale Parken zijn het meest bekend bij inzichtzoekers (95%), verbindingszoekers (95%) en avontuurzoekers (94%). Dit zijn leefstijlen die bekend staan als echte natuurliefhebbers.
- De bekendheid is het laagst bij de harmoniezoeker (percentage is indicatief vanwege lage response), gevolgd door de rustzoeker en harmoniezoeker. Dit is ook in lijn met wat je zou verwachten van de leefstijlen.

3.1.4 Bekendheid activiteiten in de Nationale Parken

We laten hier eerst de antwoorden zien van de leefstijlen die *niet* bekend zijn met de activiteiten in de Nationale Parken. Bij deze antwoordcategorie is de response namelijk voldoende om uitsplitsingen te maken. In figuur 3.6 op de volgende pagina laten we zien welke activiteiten weleens door de respondenten bezocht zijn. Dit geldt alleen voor de activiteiten met een voldoende response.

Figuur 3.5 Bent u bekend met deze activiteiten? (Antwoord: Nee)

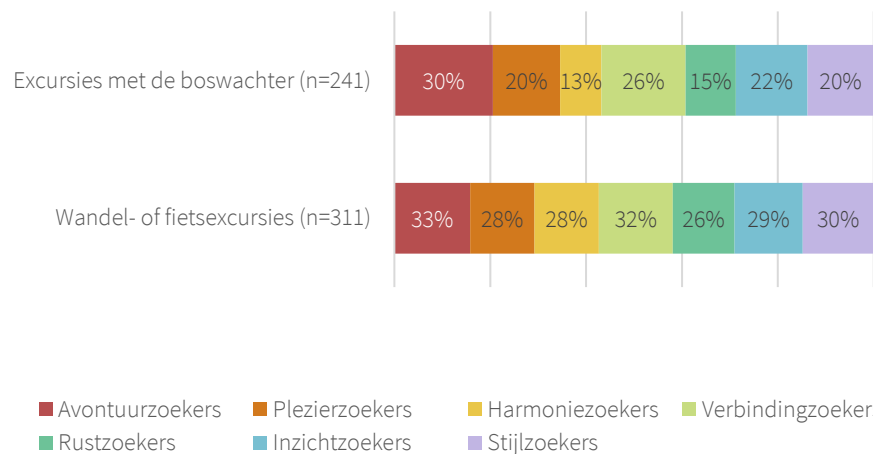

Wat valt op?

- Excursies met de boswachter zijn vooral bekend onder avontuurzoekers, verbindingszoekers en inzichtzoekers.

- Bij wandel- en fietsexcursies geldt dit ook voor de verbindingszoekers en inzichtzoekers, maar in mindere mate voor de avontuurzoekers.
- Opruimacties zijn vooral bekend onder de verbindingszoeker en het minst bekend onder de stijlzoekers.

Figuur 3.6 Bent u bekend met deze activiteiten? (Antwoord: Ja, en heb ik wel eens bezocht)

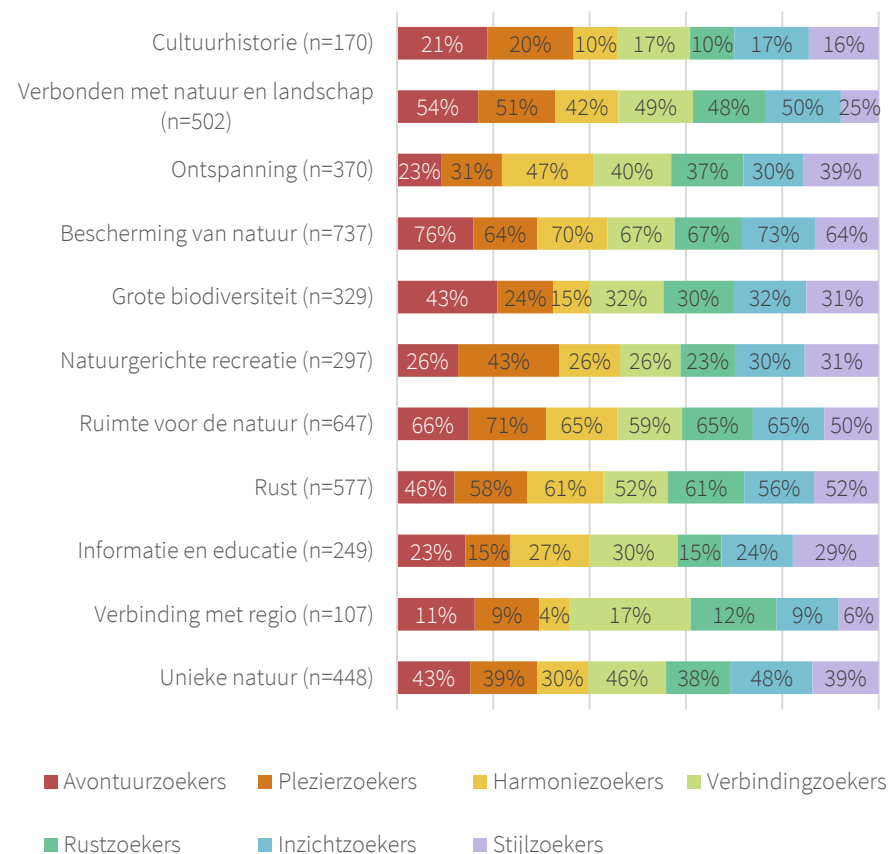
Wat valt op?

- Avontuurzoekers en verbindingszoekers hebben relatief gezien het meeste deelgenomen aan excursies met de boswachter.
- Bij wandel- en fietsexcursies zit het dicht bij elkaar, maar ook hier zijn de avontuurzoeker en verbindingszoeker de grootste groep.
- Bij de rustzoeker is een duidelijk verschil in activiteit te zien, waar de excursie met een boswachter bij hen minder wordt gedaan, geldt dit niet voor de wandel- of fietsexcursies. Hoewel indicatief, laat de harmoniezoeker dit ook zien.

3.1.5 Associaties met de Nationale Parken

Respondenten is gevraagd welke typeringen zij vinden passen bij Nationale Parken. We hebben ervoor gekozen om hier alleen typeringen te tonen die vaker dan 100 keer zijn gekozen door de respondenten. De uitkomsten per leefstijl zijn indicatief, omdat per leefstijl de N in sommige gevallen laag is.

Figuur 3.7 Geholpen associaties Nationale Parken (N=minimaal 100)

Wat valt op?

- De associatie die door de respondenten het vaakste is aangegeven (bescherming van de natuur) wordt, relatief gezien, met name door de avontuurzoeker en inzichtzoeker aangegeven.
- Grote biodiversiteit wordt vooral door avontuurzoekers geassocieerd met Nationale Parken.
- Verbonden zijn met natuur en landschap wordt door bijna alle leefstijlen (rond de 50%) geassocieerd met Nationale Parken, met uitzondering van de stijlzoeker. De stijlzoeker associeert dit minder vaak dan andere leefstijlen met Nationale Parken.

3.2 Afstand naar Nationale Parken

Naast de uitsplitsing naar leefstijlen is er ook gekeken naar een mogelijke relatie van de herkomst (op basis van postcode-4 gegevens) van respondenten tot de afstand van het dichtstbijzijnde Nationaal Park. Voor een aantal vragen hebben we geanalyseerd of er een relatie is tussen die afstand en de antwoorden die de respondenten hebben gegeven. We hebben dit gedaan door per respondent te bekijken wat de afstand is tot het dichtstbijzijnde Nationale Park en vervolgens zijn de respondenten ingedeeld in afstandscategorieën.

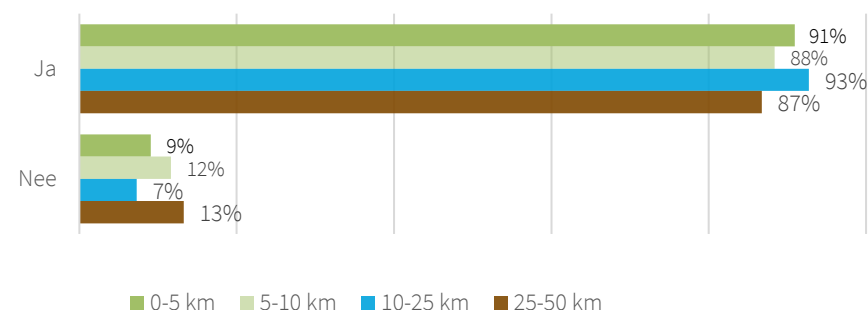
3.2.1 Bekendheid met Nationale Parken

Figuur 3.8 laat zien wat de relatie is tussen de afstand en de bekendheid met Nationale Parken in het algemeen.

Wat valt op?

- In de categorie 10 tot 25 kilometer afstand tot een Nationaal Park is de bekendheid met Nationale Parken het grootst (92,7%). Kort gevolgd door respondenten die het dichtste bij een Nationaal Park wonen (90,9%).
- Respondenten die in vergelijking met andere respondenten de meeste afstand moeten afleggen voor ze bij een Nationaal Park zijn het minst bekend met het feit dat Nederland Nationale Parken heeft.

Figuur 3.8 Wist u dat Nederland Nationale Parken heeft? (Ja, N=955 / Nee, N=96)

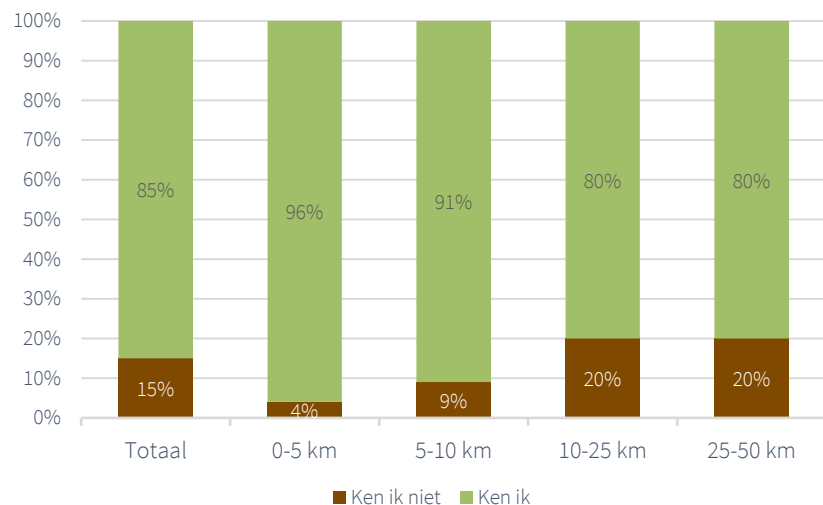

3.2.2 Bekendheid met dichtstbijzijnde Nationale Park

Naast de bekendheid van Nationale Parken in het algemeen, is er ook gekeken naar de bekendheid van het dichtstbijzijnde Nationale Park. Op basis van de postcode-4 gegevens is gekeken of respondenten het Nationale Park dat het dichtstbij is gelegen kennen, bezoeken of niet kennen (op basis van figuur 2.5 in hoofdstuk 2).

Deze resultaten zijn weergegeven in de figuren op de volgende pagina. We hebben hierbij de Nationale Parken in oprichting buiten beschouwing gelaten (Van Gogh en Hollandse Duinen). De reden daarvoor is dat beide parken in oprichting erg omvangrijk zijn, waardoor relatief veel respondenten dit als dichtstbijzijnde park hebben, maar ook erg onbekend zijn. Dit heeft daarom veel invloed op de resultaten. In figuur 3.8 zijn de resultaten te zien van de afstand tot het dichtstbijzijnde park in relatie tot de bekendheid van dat betreffende park, exclusief de parken in oprichting.

Figuur 3.8 Bekendheid met Nationaal Park vs. Afstand tot dichtstbijzijnde Nationaal Park, in categorieën (exclusief parken in oprichting)

Wat valt op?

- Het overgrote merendeel van de respondenten kent het dichtstbijzijnde Nationaal Park.
- De bekendheid wordt groter naarmate men dichterbij woont. Slechts 4% van de respondenten is niet bekend met het Nationaal Park dat binnen 5 kilometer van zijn of haar postcodegebied is gelegen. De bekendheid is het minst groot als men verder weg woont (meer dan 10 kilometer).

Daarnaast hebben we ook bekeken of hier opvallende verschillen per park zijn (let op: deze resultaten zijn indicatief vanwege het lage aantal respondenten).

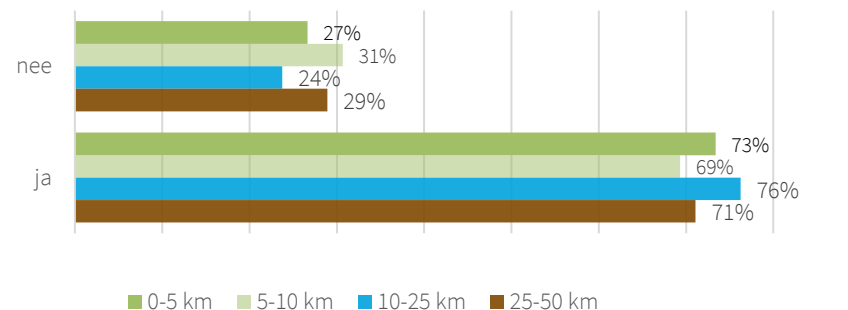
Opvallendheden met slechts een aantal respondenten zijn niet benoemd):

- Zoals genoemd zijn de Nationale Parken in oprichting (Van Gogh en de Hollandse Duinen) het minst bekend bij inwoners die dit als dichtstbijzijnde Nationaal Park hebben. Meer dan de helft van de respondenten met deze parken als dichtstbijzijnde park, kent het niet. Dit geldt ook Nationaal Park Nieuw Land.

- Daarnaast vallen de Maasduinen, Oosterschelde en Zuid-Kennemerland op. Hier is het aantal respondenten dat een van deze parken als dichtstbijzijnde park heeft iets hoger dan het gemiddelde ('totaal', in figuur 3.8).
- De Alte Feanen, de Biesbosch, De Hoge Veluwe, de Grootte Peel en de Utrechtse Heuvelrug worden over het algemeen door (bijna) alle respondenten herkend die nabij een van deze parken wonen.

3.2.3 Betalingsbereidheid voor Nationale Parken

Figuur 3.9 Zou u bereid zijn te betalen voor een Nationaal Park? (Ja, N=773 / Nee, N=277)

Wat valt op?

- Over het algemeen zijn er geen grote verschillen te zien tussen de verschillende afstandscategorieën. Ook bij de respondenten die het verste van een Nationaal Park wonen, ligt het percentage van de respondenten die bereid is te betalen zo rond de 70%. Dat is bij de andere afstanden ook zo.
- De betalingsbereid is het grootste bij respondenten die 10 tot 25 kilometer van een Nationaal Park woonachtig zijn.
- Respondenten die 5 tot 10 kilometer moeten afleggen voor ze bij een Nationaal Park zijn, zijn het minste bereid om te betalen wanneer dit wordt vergeleken met andere afstanden.

3.3 Vergelijking met eerder onderzoek

In 2010 is er ook een onderzoek uitgevoerd naar de bekendheid van de Nationale Parken. De vragen uit het voorgaande onderzoek zijn niet een-op-een overgenomen in het huidige onderzoek, omdat er verbeteringen zijn doorgevoerd in de vraagstelling of omdat er behoefte was aan andere onderwerpen en accenten. Daarom vergelijken we kort de resultaten van dit onderzoek met de resultaten uit 2010 voor vragen die wel vergelijkbaar waren. Deze gaan uitsluitend over bekendheid en bezoek van Nationale Parken.

Bekendheid van Nationale Parken

2010: 26% is niet bekend met het begrip Nationale Parken en 32% weet niet dat er Nationale Parken in Nederland bestaan.

2024: 9% weet niet van het bestaan af van Nationale Parken in Nederland.

Ondanks dat de vraagstelling iets verschilde tussen beide onderzoeken, lijken de Nationale Parken wel meer bekendheid te hebben verworven in de afgelopen jaren.

2010: De Hoge Veluwe, Veluwezoom en Biesbosch meest bekende Nationale Parken wat betreft spontane naamsbekendheid. Dwingelderveld, Drentsche Aa en Kalmthoutse Heide minst bekende Nationale Parken.

2024: De Hoge Veluwe, Biesbosch een Weerribben-Wieden meest bekende Nationale Parken wat betreft spontane naamsbekendheid. Nieuw land, Grenspark Kalmthoutse Heide en Van Gogh minst bekende Nationale Parken.

Weerribben-Wieden is in de tussentijd een stuk bekender geworden. De Nationale Parken die minst bekend zijn of gemiddeld bekend lagen bij beide onderzoeken vrij dicht bij elkaar in aantal keer dat ze genoemd werden, vandaar dat we daar geen harde uitspraken over kunnen doen.

2010: 58% kent Nationale Parken omdat ze er geweest zijn, 26% omdat ze er in de buurt wonen, 13% van tv/radio, 9% van familie/bekenden, 6% van internet, 3% van lidmaatschap bij een organisatie en 1% van beurs/evenement.

2024: 60% kent Nationale Parken omdat ze er geweest zijn, 27% omdat ze er in de buurt wonen, 16% van tv/radio, 13% van familie/bekenden, 9% van lidmaatschap bij een organisatie, 2% van internet en 0% van beurs/evenement.

De antwoordcategorieën verschilden tussen beide onderzoeken. Zo zijn er in dit onderzoek een aantal categorieën toegevoegd. De antwoord categorieën die hetzelfde zijn gebleven, verschillen maar weinig in percentages. Oftewel, de manier waarvan men Nationale Parken kent lijkt niet veel te zijn veranderd. De verschillen die wel te zien zijn, zijn vrij logisch: meer bekendheid door internet en minder bekendheid door tv/radio. Wat enigszins opvalt is de grotere bekendheid door lidmaatschap bij een organisatie.

Bezoek aan Nationale Parken

2010: 63% van het aantal respondenten dat aangaf op de hoogte te zijn van het bestaan van Nationale Parken in Nederland is ook ooit in een van de parken geweest.

2024: 93% van het aantal respondenten dat aangaf op de hoogte te zijn van het bestaan van Nationale Parken in Nederland is ook ooit in een van de parken geweest.

Het (minimaal eenmalige) bezoek aan Nationale Parken lijkt flink te zijn toegenomen tussen 2010 en 2024 met 30%.

2010: *De Hoge Veluwe, Biesbosch en Utrechtse Heuvelrug zijn meest bezochte Nationale Parken. De Maasduinen, Alde Feanen en Kalmthoutse Heide zijn minst bezochte Nationale Parken.*

2024 *De Hoge Veluwe, Biesbosch en Utrechtse Heuvelrug zijn meest bezochte Nationale Parken. De Kalmthoutse Heide, Nieuw Land en Van Gogh (in oprichting) zijn minst bezochte Nationale Parken.*

Wat betreft meest bezochte Nationale Parken, zit er geen verschil tussen 2010 en 2024. Wat betreft minst bezochte Nationale Parken zien we dat in beide Kalmthoutse Heide in het rijtje staat en in 2024 ook Nieuw land (het nieuwste Nationaal Park) en Van Gogh (nog in oprichting), dus dat is niet heel verassend.

2010: *De meeste respondenten bezoeken Nationale Parken om er even tussen uit te zijn of vanwege interesse voor het gebied. Respondenten gaan een stuk minder vaak naar een Nationaal Park vanwege de sportieve uitdaging, de gezelligheid of om de natuur te bestuderen.*

2024: *De meeste respondenten bezoeken Nationale Parken om te genieten van het landschap/de natuur, voor de rust/ontspanning of omdat het goed is voor de gezondheid. Motieven die het minst vaak gekozen worden zijn het beleven van avonturen, de reuring opzoeken of gezellige drukte vinden.*

Aangezien het aantal categorieën en de precieze naam van de motieven nogal verschilden tussen de onderzoeken, zegt een vergelijking van percentages weinig. Echter valt wel op dat in beide onderzoeken motieven in de trant van rust en natuurbeleving vaker worden aangevinkt dan actief in de natuur bezig zijn of gezelligheid opzoeken.

4 Conclusie

Nu volgt de duiding en conclusie van de besproken resultaten. Welke rode lijn zien we door alle resultaten, hoe valt dit te verklaren en wat kunnen we hiermee?

4.1 Belangrijkste conclusies

Hieronder volgen eerst een conclusie over het beeld dat naar voren komt over de bekendheid van de Nationale Parken, op basis van de resultaten. Vervolgens zijn er nog een aantal conclusies per onderwerp opgesomd.

Nationale Parken zijn bekend onder Nederlanders

Over het algemeen zien we dat het begrip Nationale Parken bekend is: 91% van de respondenten geeft aan dit te kennen. In vergelijking met 2010 lijken de Nationale Parken meer bekendheid te hebben verworven; toen gaf 26% is niet bekend met het begrip Nationale Parken en 32% niet te weten dat er Nationale Parken in Nederland bestaan. Men kent Nationale Parken vaak omdat ze er geweest zijn als bezoeker.

Ook individuele Nationale Parken zijn relatief bekend. De Hoge Veluwe is met 95% van de respondenten die het park kent (geholpen bekendheid) het meest bekende Nationale Park. Op plek twee en drie komen De Biesbosch en Utrechtse Heuvelrug met respectievelijk 91% en 68%.

De spontane bekendheid van Nationale Parken is lager; alleen De Hoge Veluwe en de Biesbosch worden vaak genoemd.

Onderscheidend vermogen?

Toch is ook bijna 1 op de 7 gegeven antwoorden op de spontane naamsbekendheid een 'foutief' antwoord, zoals een regulier natuurgebied, of zelfs af en toe een vakantiepark of landelijke attractie. Dat roept wel de vraag op hoe onderscheidend het 'merk', begrip en/of imago van Nationale Parken is.

Dat zien we ook terug in de vragen meerwaarde van een Nationaal Park ten opzichte van een regulier natuurgebied.

Imago vs. identiteit

Echter, hoewel de meerwaarde van de Nationale Parken ten opzichte van een natuurgebied nog niet altijd zichtbaar is, wordt het belang van Nationale Parken wel gezien: 77% vindt het namelijk een gemis als er geen Nationale Parken zouden zijn.

Het imago van Nationale Parken laat daarnaast nog meer opvallendheden zien. We zien namelijk dat het beeld dat men bij Nationale Parken heeft iets afwijkt dan waar zij zich voor inzetten en willen uitstralen. Zo worden Nationale Parken voornamelijk geassocieerd met de (logische) 'natuur' waarden, maar minder met recreatie, beleving en specifiek ook cultuurhistorie. Kortom, het imago komt nog niet volledig overeen met de identiteit van de Nationale Parken.

Hieronder volgen de belangrijkste conclusies per onderwerp.

Bekendheid

- 91% van de respondenten weet dat er Nationale Parken in Nederland zijn. Het merendeel (60%) weet dit doordat ze er geweest zijn als bezoeker. We concluderen daarmee dat de Nationale Parken over het algemeen bekend zijn onder Nederlanders.
- De bekendheid per park verschilt maar dit brengt geen grote verrassingen met zich mee. De parken in oprichting en het meest recente Nationale Park zijn nog relatief onbekend.
- De georganiseerde activiteiten in de Nationale Parken zijn over het algemeen niet bekend.

Bezoek

- Het merendeel van de respondenten heeft weleens een of meerdere Nationale Parken bezocht. De Nationale Parken worden voornamelijk

bezoekt om te genieten van natuur, voor de rust/ontspanning of omdat het goed is voor de gezondheid.

- De meest bezochte parken De Hoge Veluwe, De Biesbosch en de Utrechtse Heuvelrug. De georganiseerde evenementen zijn in de Nationale Parken zijn maar beperkt bezocht door de respondenten.

Associaties

- De associaties die respondenten uit zichzelf noemen verschillen nogal van waar Nationale Parken voor staan, bovendien zijn ze vrij eenzijdig. Natuur, rust, wandelen en ontspannen, dat is zijn de waarden die respondenten voornamelijk linken aan de Nationale Parken. Kortom, meer associaties omtrent natuur dan recreatie;
- Ook linken ze: beschermd, bijzonder, behoud, kwetsbaar en biodiversiteit. Er lijkt een verwachting te zijn dat Nationale Parken beter beschermd zijn en grotere natuurwaarde heeft. Maar vervolgens komt ook naar voren dat hier nog onduidelijkheid over bestaat (in relatie tot andere natuurgebieden). Kortom, er worden ook twijfels geuit of dit echt zo is;
- De respondenten lijken voornamelijk wat meer 'internationale' associaties te noemen van Nationale Parken, dus ruige natuur met weinig invloed van de mens. Denk bijvoorbeeld aan de Amerikaanse Nationale Parken. De vraag hierbij is in hoeverre heb je invloed op dit gedachtepatroon en op welke manier kun je er misschien juist gebruik van maken?

Belang en relevantie

- Men ziet wel de waarde van een Nationaal Park, want 77% van de respondenten ziet het als een gemis als ze er niet meer zouden zijn. Echter, dit cijfer staat in schril contrast met het aantal respondenten dat aangeeft (slechts 5%) liever een Nationaal park te bezoeken dan een regulier natuurgebied, of hierin een duidelijke meerwaarde te zien (6%).
- Het lijkt er dus op dat de waarde van Nationale Parken wel gezien en erkend wordt, maar dat de daadwerkelijke bereidheid om hier een actie voor te ondernemen minder is.

Manier van informeren en betalingsbereidheid

- Informatievoorziening via sociale media, de website, tv/radio en kranten/tijdschriften zijn meest gewaardeerd door de respondenten;
- Het merendeel van de respondenten is bereid om te betalen voor een bezoek aan Nationale Parken. Een mooi voorbeeld is natuurlijk ook Nationaal Park De Hoge Veluwe, ondanks het toegangsgeld is het wel het meest bekende en bezochte Nationaal Park. In de 'mogelijkheid om antwoord toe te lichten' worden wel belangrijke aspecten genoemd om rekening mee te houden, zoals de toegankelijkheid van natuur.

Verdieping

- De bekendheid van Nationale Parken verschilt per doelgroep (leefstijl). Dit volgt de lijn van de informatie die we al weten over de leefstijlen en hun ideale natuurbeleving. Dit is mogelijk te verklaren door de associaties die men heeft bij Nationale Parken (natuur, rust en ruimte) en de interesse van bepaalde leefstijlen in deze natuurbeleving (avontuurzoeker, inzichtzoeker, verbindingszoeker).
Over het algemeen zien we dat het begrip 'Nationale Parken' en de individuele parken bekender zijn naarmate men dichter bij een Nationaal Park woont.

Samenvattend zien we dus dat Nederlanders wel het begrip Nationale Parken kennen, maar dat de individuele parken wel minder bekend zijn van naam (zeker spontaan), met uitzondering van een aantal parken. Men kent de Nationale Parken o.a. van een bezoek aan de Nationale Parken of het in de buurt wonen. Het bewustzijn over Nationale Parken is dus wel aanwezig, maar wat men weet over de Nationale Parken verschilt nog wel van wat de Nationale Parken willen uitstralen. We zien dan ook kansen om de inhoudelijke bekendheid te verbeteren, zie ook aanbevelingen hieronder. Tot slot zien we wel dat er draagvlak is voor Nationale Parken, men zou het een gemis vinden als dit er niet meer was, maar er zijn ook twijfels bij de meerwaarde t.o.v. reguliere natuurgebieden.

4.2 Aanbevelingen

Nu volgen uit de resultaten en analyses een vijftal aanbevelingen voor het Nationale Parken Bureau omtrent diens bekendheid.

1. **Focus op de profilering (waar staan we voor) van Nationale Parken in plaats van op de algemene bekendheid.** De Nationale Parken zijn over het algemeen bekend en is ook over de afgelopen jaren gegroeid. Echter behoeft de profilering wel nog wat aandacht, zie ook de volgende aanbeveling. Denk hierbij aan wat je uit wilt stralen, waar je voor wilt staan en waar je bezoekers mee aan wil trekken. Creëer daarmee bewustzijn bij de Nederlanders waar Nationale Parken voor staan.
2. **Vraag je als Nationale Parken Bureau af wat (en welke waarden) je wilt uitstralen.** Er zit een groot verschil tussen waar de Nationale Parken momenteel bekendheid mee proberen te verkrijgen (recreatie, voorzieningen) en wat men associeert met en waardeert aan Nationale Parken (natuur, beschermd, ontspanning, rust). Dit zijn twee uitersten waar ook een middenweg in te vinden is voor de Nationale Parken, waar recreatie en natuur (en beleving en natuur) hand in hand gaan. De vraag is welke koers je als Nationale Parken de komende jaren wil varen. Is dat de huidige lijn (dan is er werk aan de winkel om de associaties en de koers meer overeen te laten komen), of wellicht verandert de koers op basis van deze associaties.
3. **Benadruk de 'relationele waarde' van natuur².** We zien duidelijk naar voren komen dat de intrinsieke waarden van natuur (sterk) geassocieerd worden met de Nationale Parken (rust, ruimte, landschap). Maar de natuur heeft nog veel meer andere waarden. PBL publiceerde onlangs een artikel waarin wordt benadrukt dat er onvoldoende aandacht is voor de manier waarop mensen de natuur waarderen, mede door de technische

benaderingen van natuurbeleid. Door - nog meer - invulling te geven aan de zachte kanten van natuur, kunnen Nationale Parken mogelijk haar eigen relevantie vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door meer beleving en (natuurgerichte) recreatie, maar ook daar buiten door de verbondenheid met een Nationaal Park te versterken (biodiversiteitsacties, zwerfvuilacties, etc.)

4. **Zet in op bekendheid over het verschil tussen Nationale Parken en reguliere natuurgebieden.** Door respondenten wordt verwacht dat er een verschil zit, er wordt gehoopt dat de natuur beter beschermd wordt, maar er zitten wel veel twijfels. Terwijl het voor de betrokkenheid juist belangrijk is dat mensen weten hoe de natuur 'om de hoek' verschilt van de natuur in een Nationaal Park.
5. **Cultuurhistorie vraagt om meer aandacht.** Het feit dat Nationale Parken zich inzetten voor cultuurhistorie lijkt weinig bekend. Dit is echter wel een belangrijke eigenschap van Nationale Parken en ook een goede manier om je te profileren en bekendheid te verwerven. Het Kröller Müller Museum in De Hoge Veluwe kwam bijvoorbeeld wel als spontane associatie naar voren.
6. **Er lijkt animo te bestaan voor een bezoekersbijdrage, maar ga hier voorzichtig mee om.** Het merendeel van de respondenten geeft aan te willen bijdragen aan het behoud van Nationale Parken (er zit echter nog wel een verschil tussen willen en doen). Belangrijke kanttekeningen die worden geplaatst zijn wel dat de natuur openbaar en toegankelijk moet blijven. Maar er lijkt besef te zijn dat de natuur niet gratis is en dat een bezoekersbijdrage waardevol is voor het in stand houden van de natuur. Wel is het belangrijk dat hier transparantie in is (waar wordt het geld aan besteed) en dat de bezoeker ook waar voor het geld krijgt. Vignetten zijn hiervan een goed voorbeeld: door een vignet aan te schaffen (bijv. MTB-vignetten of ruitervignetten) worden de paden onderhouden. Dit draagt weer bij aan de bezoekersbeleving.

² Zie ook de publicatie van PBL 'naar een breder gedragen natuurbeleid in Nederland': <https://www.pbl.nl/publicaties/naar-een-breder-gedragen-natuurbeleid-in-nederland>

Bijlage 1. Achtergrondkenmerken en uitgebreide onderzoeksverantwoording

Uitgebreide onderzoeksverantwoording

De onderzoeksresultaten zijn gewogen conform de Gouden Standaard (CBS). Dit zorgt ervoor dat (markt)onderzoeken van dezelfde ijkingsdata gebruik maken voor representatieve steekproefonderzoeken. De resultaten zijn *niet* gewogen op leefstijlen. De leefstijlen zijn een belevingskenmerk en zijn geen feitelijke gegevens over de respondenten.

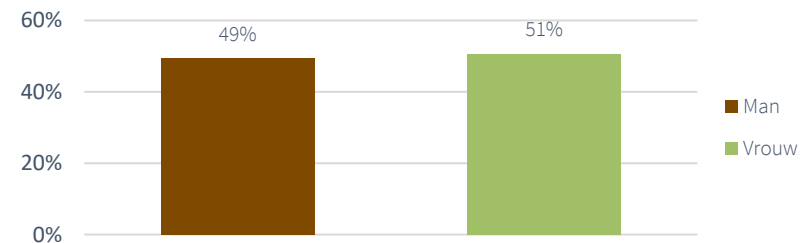
Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een online enquête onder Nederlanders uit het I&O Research Panel. Het I&O Research Panel is ISO 20252-Annex A-gecertificeerd en heeft betrouwbaarheid en betaalbaarheid hoog in het vaandel. Panelleden worden via aselechte steekproeven geworven. Zelfaanmelding is niet mogelijk, omdat dit kan leiden tot een selectiebias. Het panel telt circa 40.000 actieve leden (18+). Dit geeft de mogelijkheid om representatieve steekproeven te trekken.

Achtergrondkenmerken

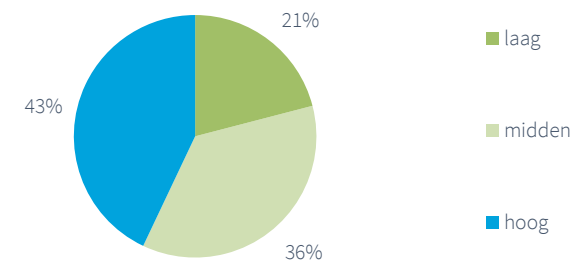
Het onderzoek is representatief voor Nederland op een aantal sociaal-demografische kenmerken. De antwoorden zijn gewogen op leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en herkomstregio.

Hieronder zijn de kenmerken kort weergegeven. Dit zijn de gewogen percentages.

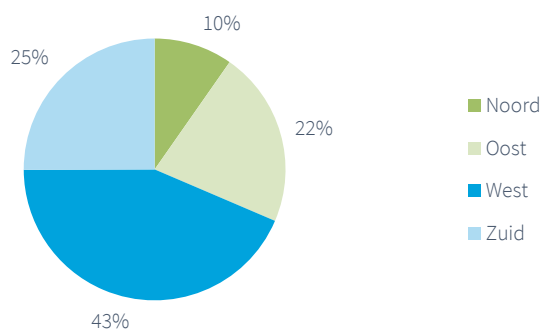
B1.1 Geslacht (gewogen)

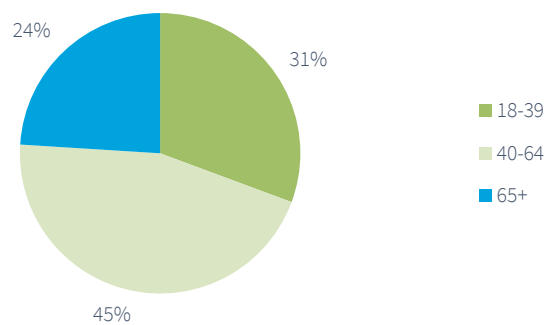
B1.2 Opleidingsniveau (gewogen)

B1.3 Herkomst (Nielsen4) (gewogen)

B1.4 Leeftijdscategorie (gewogen)

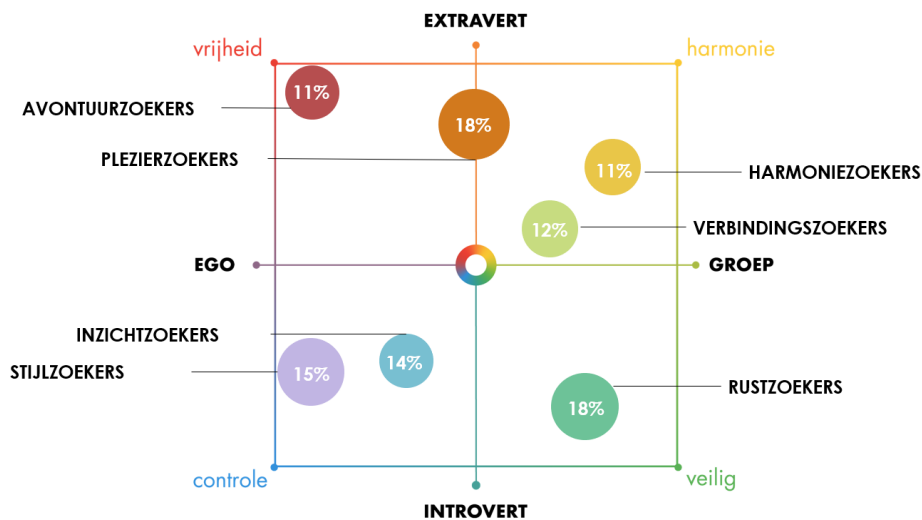

Bijlage 2. Leefstijlen

Leefstijlvinder

In de vraag- en aanbodanalyse maken we gebruik van de Leefstijlvinder, ontwikkeld door MarketResponse in opdracht van acht provincies. De leefstijlen geven inzicht in het gedrag, waarden en behoeften van recreanten en toeristen op basis van psychologische en sociologische kenmerken. De leefstijlsegmentatie onderscheidt zeven doelgroepen, ook wel leefstijlen genoemd, met allemaal een eigen vrijetijdsprofiel. Dit zijn de zeven leefstijlen: Avontuur-, Plezier-, Harmonie-, Verbindings-, Rust-, Inzicht en Stijlzoekers. De zeven leefstijlen zijn weergegeven in onderstaand figuur.

Figuur B2.1 Model Leefstijlvinder (MarketResponse, 2023)

Harmoniezoekers

Harmoniezoekers zijn hartelijke en gezellige mensen met veel interesse in anderen. Ze omschrijven zichzelf als gemoedelijk, vrolijk en zachtvaardig. In het leven hechten ze veel belang aan geborgenheid, gastvrijheid en vriendschap. Ze nemen de tijd voor het gezin, trekken er graag op uit met (of

naar) familie, vrienden en kennissen, en vinden een goede relatie met burens en familie heel belangrijk. Het hoeft voor hen allemaal niet zo vreemd: doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg.

Verbindingszoekers

Verbindingszoekers zijn, bovenal, geïnteresseerd in anderen. Het zijn behulpzame, evenwichtige mensen die zichzelf omschrijven als 'gewoon' en hartelijk. Voor verbindingszoekers zijn gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon' belangrijke waarden. Ze vinden het dan ook belangrijk om een goede relatie te onderhouden met burens en familie, met harmonie en gezelligheid. Er voor elkaar zijn, dat is toch hartstikke normaal?

Rustzoekers

Rustzoekers vinden zichzelf hele gewone mensen. Ze omschrijven zichzelf als kalm, behulpzaam, bedachtzaam en zachtvaardig. Ze houden van rust en regelmaat, en voelen zich het meest op hun gemak in hun eigen, vertrouwde omgeving. Ze vinden het fijn als ze lekker hun eigen gang kunnen gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Ze houden ervan om op hun gemak thuis te zijn, een beetje te tuinieren, te klussen en tv te kijken. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.

Inzichtzoekers

Inzichtzoekers zijn bedachtzame, serieuze en intelligente mensen. Ook omschrijven zij zichzelf als evenwichtig en zakelijk. Ze vinden het niet erg om alleen te zijn, want dan kunnen ze mooi hun eigen gang gaan. De rust en ruimte om hen heen die ze daardoor verkrijgen vinden ze fijn. Belangrijke waarden voor Inzichtzoekers zijn rationaliteit, daadkracht, privacy/rust en 'doe maar gewoon'. Maar ook vrijheid om te doen wat ze willen is erg belangrijk voor ze. Als ze niet op pad gaan naar culturele activiteiten of natuur, dan vinden ze het ook heerlijk om rustig thuis te zijn, een beetje te klussen, TV te kijken en het nieuws te volgen. Ze houden van informatie: *meten is weten!*

Stijlzoekers

Stijlzoekers zijn intelligent, zelfverzekerd en doelgericht. Ze hebben een sterk karakter, en omschrijven zichzelf ook wel als zakelijk, ondernemend en leidinggevend. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden

als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. En die waarderen dat de stijlzoekers zeggen waar het op staat, ook als anderen het daar misschien niet mee eens zijn. Stijlzoekers gaan ervoor in het leven: zowel in hun werk, als in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld, en zoeken ze de uitdaging op. Verveling is niet aan hen besteed. Liever besteden ze hun tijd aan sporten en feesten. *Gáán!*

Avontuurzoekers

Deze recreanten zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

Plezierzoekers

Plezierzoekers zijn spontaan, vrolijk en gezellig. Ook omschrijven ze zichzelf als avontuurlijk, impulsief en eigenwijs. Waarden die ze belangrijk vinden zijn uitdaging, uniek zijn en succes in het leven. Ze hebben het liefst veel mensen om zich heen, en trekken er dan ook graag op uit met familie, vrienden en kennissen. Ze houden van leuke dingen ondernemen: voor hen staat plezier hebben in het leven op nummer één. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd!

Leefstijlen en natuurbeleving

In 2021 is er een verdiepend onderzoek onder de leefstijlen gedaan naar hun gewenste natuurbeleving. In figuur B2.2, op de volgende pagina is in het kort te zien hoe zij de natuur het liefst beleven. Voor meer informatie over de kenmerken van de leefstijlen t.a.v. natuurbeleving, zie [hier](#) de resultaten van het onderzoek naar de leefstijlen en natuurbeleving.

NB In het onderzoek naar natuurbeleving is 'natuur' of 'natuur- en recreatiegebied' gedefinieerd als alle soorten water- en groengebieden buiten de bebouwde kom (zoals bos, heide, agrarisch landschap, strand, recreatieplassen en -meren, etc.).

Figuur B2.2 De gewenste natuurbeleving per leefstijl

De **avontuurzoeker** gaat de natuur in om avonturen te beleven en nieuwe plekken te ontdekken. Ze vinden het fijn om rond te struinen en van de gebaande paden af te gaan. Ze komen lieven geen andere mensen tegen. Avontuurzoekers gaan vaak de natuur in en hebben een voorkeur voor omvangrijke gebieden, zonder voorzieningen en hoge mate van ongereptheid.

Als de **plezierzoeker** de natuur in gaat, dan is dat zelden alleen. Tijd in de natuur is tijd met vrienden en familie en voor gezelligheid. Plezier hebben, nieuwe plekken ontdekken en avonturen beleven: dat willen ze. Plezierzoekers zijn op zoek naar reuring en ondernemen graag veel activiteiten. Zij hebben een voorkeur voor natuur met veel voorzieningen, maar hoe die natuur er uitziet maakt ze niet zo veel uit. Als het maar gezellig is.

Harmoniezoekers houden ervan om er even helemaal tussen uit te zijn. De frisse buitenlucht en het landschap/de natuur trekken hen aan, maar zij waarderen bovenal de gezelligheid en tijd met vrienden/familie. Ze vinden het niet erg als natuurgebieden wat drukker bezocht zijn. Harmoniezoekers gaan graag terug naar hetzelfde plekje en hebben een voorkeur voor nette en goed onderhouden natuur met veel voorzieningen.

De **verbindingszoeker** is een echte natuurliefhebber. Ze gaan vaak naar buiten op pad om er even helemaal tussen uit te zijn en de regio of streek te verkennen. Verbindingszoekers zijn echte fans van wandelen en fietsen en het spotten van vogels en wild en houden niet van drukte in de natuur.

Rustzoekers komen vooral voor de rust in een natuurgebied en vermijden dan ook graag de drukte. Lekker een tochtje wandelen of fietsen doen ze graag, het liefst op brede en verharde paden. Rustzoekers blijven graag dicht bij huis en zoeken graag een bekend gebied om. Het gaat hen echt om het ervaren van de rust.

Rust en ontspanning, het hoofd leeg maken en drukte vermijden, dat zijn dé motieven van de **inzichtzoekers** om lekker de natuur in te gaan. Inzichtzoekers zijn echte wandelaars en doen dit het liefst in de wilde, ongerepte natuur op onverharde, smalle paadjes. De ultieme natuurbeleving. Voorzieningen hebben ze niet per se nodig, maar ze houden wel van nieuwe inzichten opdoen.

De **stijlzoeker** is graag actief bezig in de natuur. Als ze gaan wandelen en fietsen, dan doen ze dat goed: lange afstanden, meerdaags, en actief en sportief bezig zijn. Daarnaast zoeken ze ook graag de gezelligheid op. De stijlzoeker houdt van sportiviteit en actie, maar wil ook graag kennis opdoen. Ook houden stijlzoekers er van dat alles in een gebied goed geregeld is en op orde is en is de aanwezigheid van horeca van groot belang.

Tabel B2.1 Belangrijkste kenmerken t.a.v. natuurbeleving

Leefstijlen	Motieven	Kenmerken natuur	Activiteiten en voorzieningen	Redenen om een gebied wel/niet te bezoeken
Avontuurzoeker	• Avonturen beleven • Nieuwe plekken ontdekken • Kennis opdoen	Vooraf interesse in ongerepte natuur zonder voorzieningen of paden.	• Gaan graag buiten sporten (zoals hardlopen) • Wandelen graag langere stukken • Doen graag kennis op over de natuur • Voorzieningen zijn niet belangrijk • Wanneer er paden zijn, dan zoeken ze het liefst zo min mogelijk verharde paden	Minder behoefte aan drukte, gaan ook niet graag terug naar wat ze al kennen en blijven sneller weg als er overlast (confliterend recreatiegedrag, eikenprocessierups, blauwalg, etc.) geconstateerd wordt in het gebied; meer behoefte aan rust, ontspanning en het genieten van de natuur.
Plezierzoeker	• Gezelligheid met vrienden en familie • Plezier hebben • Nieuwe plekken ontdekken	Veel minder interesse in open agrarisch landschap	• Graag veel voorzieningen, vooral horeca en prullenbakken • Zoeken verharde of onverharde paden: geen halfverharde • Bewegwijzering is niet belangrijk • Barbecueën, picknicken of leuke activiteiten als mountainbiken, wielrennen of hardlopen	Minder behoefte aan gebieden met te weinig voorzieningen; meer behoefte aan activiteiten ondernemen, reuring, spelen met de kinderen en dan tot slot nog even een terrasje pakken
Harmoniezoeker	• Er tussenuit zijn • In de frisse buitenlucht zijn • Gezelligheid met vrienden en familie • Plezier hebben	Geen echte uitschieters. Voor de harmoniezoeker hoeft een natuurbezoek niet per se in het teken te staan van het beleven van avonturen of het ontdekken van nieuwe plekken. Ze gaan graag terug naar hetzelfde plekje.	• Graag nette, goed onderhouden natuur. Vlak, toegankelijk met wegen, paden en veel voorzieningen • Wandelen of fietsen liever op verharde paden waar geen auto's op kunnen rijden • Fietsen graag (met de gewone fiets), wandelen ook, maar niet regelmatig en al helemaal niet lang • Mountainbiken, wielrennen, trailrunnen of hardlopen is niet voor de harmoniezoeker weggelegd • Barbecueën of picknicken in de natuur is leuk, horeca ook, maar is geen vereiste	Minder behoefte aan het regelmatig bezoeken van natuurgebieden, het volgen van georganiseerde excursies of het bezoeken van klimbossen, trimparcours, natuurlezingen of zwemplekken; meer behoefte aan gezelligheid met elkaar, pleisterplaatsen, bankjes en rustplaatsen.
Verbindingszoeker	• Er tussenuit zijn • In de frisse buitenlucht zijn • Genieten van de natuur • Nieuwe plekken ontdekken • Buitenhobby uitoefenen	Erg enthousiast over natuur, vooral natuurlijk bos en heide, maar kunnen riviernatuur en uiterwaarden, kleinschalig cultuurlandschap, dorpslandschap, veenweidegebied en open agrarisch landschap ook vaker waarderen dan andere leefstijlen. Zoeken in de natuur wildernis, oernatuur, bosrijk en begroeid, goed toegankelijk met wegen en paden, heuvelachtig, met weinig voorzieningen en met wild en grote grazers.	• Groot fan van wandelen en fietsen met normale fiets en e-bike, en besteden per activiteit hier meer tijd aan dan gemiddeld • Houden van wildspotten en rustige activiteiten: actieve activiteiten zoals mountainbiken, wielrennen, hardlopen of trailrunnen is niet voor deze doelgroep • Een bezoekerscentrum, natuurlezing, observatiehut/uitkijkpost en pleisterplaatsen waarderen ze sterk. • Een waterspeelplaats of klimbos sluit minder goed aan	Minder behoefte aan drukte en sociale activiteiten; meer behoefte aan de natuur intrekken, bewegwijzering, info over routes of de aanwezige natuur en cultuur(historie), zoeken ook vaker dan gemiddeld horeca.
Rustzoeker	• Rust ervaren • Hoofd leegmaken • Genieten van de natuur • Recreëren in de buurt van huis	Houden erg van heide en natuurlijk bos, gaan het liefst terug naar wat ze al kennen, naar toegankelijke gebieden met goede paden	• Kunnen rustplaatsen/bankjes, observatiehut en in sommige gevallen een speel- of klimbos wel waarderen • Houden van korte stukken fietsen en wandelen op brede en verharde paden zonder auto's	Minder behoefte aan voorzieningen, drukte en veel activiteiten, blijven ook weg als er betaald parkeren is; meer behoefte aan rust.
Inzichtzoeker	• Rust ervaren • Hoofd leegmaken • Genieten van de natuur • Aan gezondheid werken • Kennis opdoen	Zoeken wilde, ongerepte oernatuur zonder voorzieningen met wild en grote grazers. Houdt bovengemiddeld veel van heide, moeras- of waternatuur, riviernatuur en uiterwaarden, veenweidegebied, natuurlijk bos, heuvelachtig landschap, duinen en zee en strand.	• Gaan minder vaak dan gemiddeld de natuur in, maar zouden dit wel graag meer willen • Houden van wandelen op onverharde, smalle paadjes. Fietsen ook, maar houden hier iets minder van. • Doen minder vaak andere (georganiseerde) activiteiten in de natuur, leuke activiteiten vinden zij vogels of wild spotten, het bezoeken van bezoekerscentra, observatiehutten, uitkijkposten, natuurlezingen, pleisterplaatsen of het volgen van een themaroute of meedoen met maatschappelijke activiteiten • Hebben niet per se voorzieningen nodig, een bezoekerscentrum wordt wel gewaardeerd	Minder behoefte aan georganiseerde activiteiten, blijven weg bij overlast van honden en andere gebruikers, drukte of zwerfafval; meer behoefte aan zingeving en het ervaren van de natuur
Stijlzoeker	• Actief bezig zijn in de natuur • Kennis opdoen • Gezelligheid met vrienden en familie	Houden van zee en strand, functioneel bos en heuvelachtig landschap. Gaan graag naar omvangrijke gebieden	• Aanwezigheid van horeca is erg belangrijk • Sportieve activiteiten met uitdaging zoals meerdaagse wandeltochten of fietsen tijdens een evenement • Goed georganiseerde activiteiten zoals een themaroute of natuurlezing zijn bovengemiddeld interessant • Kunnen voorzieningen goed waarderen, interessante voorzieningen zijn waterspeelplaatsen, zwemplekken, klim- of speelbossen, boomkroonpaden, trimparcours en kinderboerderijen. • Liever niet: een rustplaats, picknickbankje.	Minder behoefte aan drukte en rommel; meer behoefte aan uitdagende activiteiten